

VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı

Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dalı

FUTSAL OYNAYAN OYUNCULARIN SPOR AHLAKI VE İDEALİST OLMALARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN ARAŞTIRILMASI (İRAK ÖRNEĞİ)

Bewar SALİM SAADO

Yüksek Lisans Tezi

Van, 2019

FUTSAL OYNAYAN OYUNCULARIN SPOR AHLAKI VE İDEALİST OLMALARI
ARASINDAKİ İLİŞKİNİN ARAŞTIRILMASI

Bewar Salim Saado

2019

VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı

Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dalı

FUTSAL OYNAYAN OYUNCULARIN SPOR AHLAKI VE İDEALİST OLMALARI
ARASINDAKİ İLİŞKİNİN ARAŞTIRILMASI

THE STUDY ON RELATIONSHIP BETWEEN SPORT ETHICS AND BEING
IDEALIST OF FUTSAL PLAYERS

Bewar SALİM SAADO

Dr. Öğretim Üyesi. Ersin ARSLAN

Yüksek Lisans Tezi

Van, 2019

KABUL VE ONAY

Bewar SALİM SAADO tarafından hazırlanan “Futsal Oynayan Oyuncuların Spor Ahlakı ve İdealist Olmaları Arasındaki İlişkinin Araştırılması” başlıklı bu çalışma, 25/10/2019 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Başkanı

Dr. Öğrt. Ü. Ersin ARSLAN

Jüri Üyesi (Danışman)

Dr. Öğrt. Ü. Ersin ARSLAN

Jüri Üyesi

Dr. Öğrt. Ü. Fatih BİLİCİ

Jüri Üyesi

Dr. Öğrt. Ü. Hilal KILINÇ BOZ

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Doç. Dr. Fuat TANHAN

Enstitü Müdürü

Öz

Bu araştırma futsal oynayan oyuncuların spor ahlakı ve idealist olmaları arasındaki ilişkinin incelemek amacıyla yapılmıştır. Araştırmaya Kuzey Irak' ta Kerkük, Hawler, Dohuk, Süleymaniye illerinde ikamet eden futsal oynayan 80 kadın ve 80 erkek, spor yapmayan 80 kadın, 80 erkek toplamda 320 kişi üzerinde anket çalışması gerçekleştirilmiştir.

Çalışmamıza futsal oynayan 80 erkek, 80 kadın ve spor yapmayanlar 80 erkek,80 kadın toplam 320 kişiden oluşur. Çalışmaya katılanlara spor ahlakı ve idealistlik özelliklerini normality testi uygulanmış. Veriler normal dağılım gösterdiği için grupları karşılaştırmak için independent t testi, aynı grupların karşılaştırmak için bağımlı t testi uygulanmıştır. Spor yapan kadınlarda spor ahlakı (148.91 ± 8.33), spor yapmayan kadınlarda (142.47 ± 10.13) olarak bulunmuştur. Spor yapan kadınlarda idealistlik ortalamaları (78.61 ± 4.2), spor yapmayan kadınlarda (74.78 ± 5.41) standart sapma değerleri bulunmuştur. Spor yapan ve yapmayan kadınlarda idealistlik ve spor ahlakı arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. $P<0,00$ spor yapan erkeklerde ($154\pm 8,14$), spor yapmayan erkeklerde ($143\pm 10,12$) spor ahlakı, spor yapan erkeklerde ($80,48\pm 3,62$), spor yapmayan erkeklerde ($75,75\pm 5,43$) idealistlik, ortalamaları ve standart sapmaları bulunmuştur. Spor yapan ve yapmayan erkekler arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. $P<0,00$ cinsiyete göre spor yapmayan erkek ve bayanlarda spor ahlakı arasında anlamlı bir fark yoktur. T test sonuçlarına göre spor ahlakı ve idealistlik değişkenlerinde spor yapmayan bireylerde iki cinsiyet arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılıklar bulunamamıştır ($P>0.05$).

Sonuç olarak spor ahlakı ve idealistlik değişkenlerinde futsalcılarda iki cinsiyet arasında erkekler lehine istatistiksel açıdan anlamlı farklılıklar bulunmuştur ($P<0.05$).

Anahtar Sözcükler: futsal, ahlak, idealist, spor.

Abstract

The aim of this study is to investigate the relationship between sports ethics and idealism of futsal players. This study was carried out on a total of 320 people who live in Kerkuk, Hawler, Dohuk, Sulaymani province in Northern Iraq: 80 males and 80 females of whom play futsal and 80 males and 80 females of whom don't do sports. Our study is composed of a total of 320 people, 80 males and 80 females of whom play futsal and 80 males and 80 females of whom don't do sports.

Sports ethics and idealism characteristics: Normality test was applied to participants. Because the data showed normal distribution, Independent T test was applied to compare the groups and Dependent T test was applied to compare the same groups. Sport ethics ($148, \pm 8,33$) was found in women who do sports. The idealistic mean value in women doing was ($78,61 \pm 4,2$) and standard deviation values in women who don't do sports ($74,78 \pm 3,41$) were found. A significant difference was found between idealism and sport ethics in women who do sports and those who don't do sports. $P < 0,00$ we sport ethics averages and standard deviation in men who do sports were ($154,1814$) and in men who don't do sports were ($143,1012$) and also the idealism average and standard deviations in men who do sports were ($80,48 \pm 3,62$) and in men who don't do sports were ($75,75 \pm 3,43$). Significant difference was found between the men who do sports and those who don't do sports. $P < 0,00$ there is no significant between sport ethics in men and women who don't do sports.

According to the t test result, there is no statistically significant difference among those who don't do sports between two in sport ethics and idealistic variables as a conclusion statistically significant differences were found in favor of men two gender in terms of sport ethics and idealism.

Keywords: futsal, morality, idealist, sport.

Teşekkür

Bu tezi yazarken üzerimden hiç bir zaman emeğini ve zamanını benden esirgemeyen her zaman kapısını açık tutan ve bana bu alanda birçok şeyi öğreten değerli danışmanım Dr. Öğrt. Üyesi Ersin ARSLAN'a teşekkür ederim. Ayrıca bana desteklerini ve güler yüzlülüğünü her zaman gösteren Dr. Öğret. Üyesi Mohamed MAHDİ, Arş. Gör. Mehvan SAGVAN ve Öğr. Gör. Harikar AHMED, hocalarıma ve Erzurum Atatürk Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesinde doktora öğrencisi Sebahattin ALTINTAŞ arkadaşşıma ve Van Yüzüncü Yıl Üniversitesinin Beden eğitimi spor yüksekokulunda çalışan tüm hocalarıma ve çalışanlarına, Anneme, babama ve kardeşlerime teşekkür ederim.

Bu hayatta her zaman bana desteğini gösteren ve bana yardımcı olan yol arkadaşım olan eşime teşekkür ederim.

İçindekiler

Öz.....	i
Abstract.....	ii
Teşekkür.....	iii
İçindekiler.....	iv
Tablolar Dizini.....	vi
Simgeler ve Kısaltmalar Dizini.....	vii
Bölüm 1 Genel Bilgiler.....	1
Kadın ve Spor.....	2
Spor ve Spor Psikolojisi.....	6
Ahlak ve Spor Ahlakı.....	9
Futsal Oyunu.....	13
Sporda Performans.....	17
Bölüm 2 Gereç ve Yöntem.....	21
Araştırmanın Amacı.....	21
Araştırmanın Önemi.....	21
Araştırmanın Evreni.....	21
Araştırmanın Örnekleme.....	22
Veri Toplama Aracı.....	22
Verilerin Toplanması.....	22
Araştırma Verilerinin İstatistiksel Analizi.....	25
Araştırmanın Sınırlılıkları.....	26
Bölüm 3 Bulgular.....	27
Bölüm 4 Tartışma ve Sonuç.....	31
Bölüm 5 Öneriler.....	33
Kaynaklar.....	34

Ekler	37
EK-A: Matematiksel yaratım ölçüsü (Sporda ahlak anketi)	37
EK-B:Şiddetli davranış ölçeği (Sporda idealistlik anketi).....	39

Tablolar Dizini

Tablo 1	<i>Matematiksel yaratımın(Ahlak anketi) ölçüsünün her paragrafında uzman görüşlerinin oranı</i>	23
Tablo 2	<i>Davranış ölçütünün her paragrafında uzman anlaşmasının oranı</i>	23
Tablo 3	<i>Araştırmaya katılan kadın futsalcıların spor ahlaki ile idealistlik arasındaki Korelasyon katsayı sonucunu ve aritmetik ortalama ile standart sapma değerlerini sunmaktadır.</i>	27
Tablo 4	<i>Araştırmaya katılan erkek futsalcıların spor ahlaki ile idealistlik arasındaki Korelasyon katsayı sonucunu ve aritmetik ortalama ile standart sapma değerlerini sunmaktadır.</i>	27
Tablo 5	<i>Cinsiyete göre futsalcıların spor ahlakı ve idealistlik değişkenlerinin karşılaştırılması.</i>	28
Tablo 6	<i>Cinsiyete göre spor yapmayan bireylerin spor ahlakı ve idealistlik değişkenlerinin karşılaştırılması.</i>	28
Tablo 7	<i>Futsal oynayan ve hiç spor yapmayan kadınlar arasında spor ahlakı ve idealistlik değişkenlerinin karşılaştırılması.....</i>	29
Tablo 8	<i>Futsal oynayan ve hiç spor yapmayan erkekler arasında spor ahlakı ve idealistlik değişkenlerinin karşılaştırılması.....</i>	29

Simgeler ve Kısaltmalar Dizini

AO	: Aritmetik Ortalama
DK	: Dakika
FİFA	: Uluslararası Futbol Federasyonları Birliği
FİFUSA	: Uluslararası Futsal Federasyonu
N	: Olgu
R	: Kolerasyon
P	: İstatistiksel Yanılma Düzeyi
SPSS	: Statistical Package for the Social Sciences
SS	: Standart Sapma
UEFA	: Avrupa Futbol Federasyonları Birliği
BTGM	: Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü

Bölüm 1

Genel Bilgiler

Spor psikolojisinin gelişimi, alandaki pozitif psikoloji ve uygulamalarla temsil edilen başka bir gelişimin dikkatini çekmiştir, zira bu bilim dalı diğer uygulamalar arasında nitelikli kimliğe sahip bilimsel uzmanlıktır, koç veya psikolog oyuncuların psikolojik stabilizelerini sağlayacak şekilde olumlu bir şekilde ele almaları konusunda açık bir rol oynamaktadırlar. Duygularını ve performansla ilgili olumlu duyguları kontrol ederek, optimal performans elde etmeyi ve daha sonra genel olarak spor alanında ve özellikle futbol alanında her egzersiz veya beceriden sonra motor performansıyla ilgili memnuniyet duyguları yaratır. Olumlu duyguların geliştirilmesi, kişisel yetkinlik oluşturmak ve kapsamını geliştirmek ile odaklanmak, kişisel farkındalığı arttırmak, sezgiyi, mahareti ve olumlu duyguları arttırmak, stresle başa çıkma ve stresi azaltma yeteneğini arttırmak gibi zihinsel işlevleri genişletir ve güçlendirir. Çeşitli çalışmaların sonuçlarına dayanarak olumlu duyguların, uzun ömrün göstergesi olabildiği tahminin öngörüsü olmuştur (Fredrickson ve ark, 2005).

Bu nedenle, futsal sporunun gelişimi artık basit bir mesele olmayıp çok yönlü zor bir mücadeledir. Oyuncuların güçlü bir vücuda sahip olmaları ve performans tekniğini elde etmeleri gereken yükselişe ulaşmaları için yeterli değildir. Öte yandan psikolojik hazırlanma ve alt yapı oluşturma istenen performansı elde etmek için silah olmuştur. Ayrıca oyuncu, sergileyecek olduğu beceri performansına erişimini engelleyebilen anormal duygular algılar, bunun yanı sıra erişmek istediği beceriyi engelleyerek ortaya çıkacak olan yararsız olumsuz düşüncelerin ortaya çıkmasından doğan duyguları kontrol etmekten zorlanır (Şahhate, 2003).

Futsal sporunda bilimsel vizyonlara göre uygun hazırlık ve antrenman, gelişmiş ülkelerin kulüpler arası düzeylerindeki gerek fiziksel gerekse beceriler alanında farklılıkların çemberini daraltmıştır. Böylece aynı seviyede gibi görünürler. Bundan dolayı uzmanlar, hazırlıkta destek sağlama ve performansı yükseltme konusunda diğerlerinden üstün olma amacıyla hazırlığın bütün yönlerini ele almışlardır. Öte yandan psikolojik hazırlanma meselesi kulüpler arası farkları arttırmak için dikkatlerini çekmiştir. Bu kapsamda sporcuyu başta fiziksel ve

psikolojik yönden yüksek kriterler ışığında eğitmek, psikolojik istikrar, duygusal ve fiziksel denge kazandıracaktır. Böylece güçlü irade ile performans ve karşılaşacağı olası zorlukların üstesinde gelme becerileri elde etmek yolunda yüksek hazırlık teşkil edilir (El Neimi, 2000).

Etik, bir sporcunun üyesi olma anlamında bireysel her sporcunun temel özellikleridir, çünkü o sporcu topluma üyedir. Zira kazanılmış toplumsal bir görünüm sergilemek, toplumun tanıdığı niteliklere dayanır ve bireyin davranışında tutarlı görünür. Ayrıca spor aktiviteleri, bireyin yaşamının ayrılmaz bir parçası olup, spor aktiviteleri her bireyin, ustalıkla olsun olmasın yapmak istediği eylemlerden birisidir. Diğer yandan spor aktivitelerin metotları ve karakterleri, rakiple sürtüşmeyi gerektirir, bu durum oyuncuyu rakibine karşı etik tutum içinde davranışlar sergilemesini gerekli kılar (Abdulmesih, 2015).

Teknik, davranışın gösterdiği şiddet rakibe zarar vermek veya kötülük etmek maksadıyla gerçekleştirilmez. Performansla harmanlanan şiddet, rakibe zarar verse dahi, sert bir çıkış olsa da kasıtlı olmadığı için saldırgan bir davranış olarak nitelendirilemez. Çünkü sert bir davranış, oyuncunun kazanmak için harcadığı fiziksel enerjinin sonucudur. Öte yandan sporcunun yenilgiye uğramaması için mücadele ruhuyla, özgüvenle ve azimle zafere doğru ilerlemesi gerekir. Bu kapsamda, antrenörler oyuncuların bu tür saldırgan davranışların ötesine geçmemesini gösterebilmelerini sağlamak için daha olumlu olmalarını teşvik etmelidir. Futsal, salonun doğası ve oyun kuralı gibi tümünün topa sahip olma mücadelesini ve oyun boyunca çok sayıda maçın oynanmasını artıran bir takım düşünceler nedeniyle, oyuncular arasındaki doğrudan çatışmanın belirgin olduğu rekabetçi bir aktivitedir. Futsal oyununun ritminde saldırı ve savunmada ilerici bir şekilde değişken olduğundan, birçok antrenör, bazı sertlik ve şiddete neden olabilecek oyuncular arasında sürekli sürtünmeye izin veren bazı hücum ve savunma planlarına başvuruyor (El-Qarni, 1995).

Kadın ve Spor

Toplum içerisinde bir kadının spora katılımı, o toplum içinde kadının statüsünün genel bir yansımasıdır. Kadınların dünya genelinde konumu ve onlara atfedilen roller düşünüldüğü zaman, kadınların sporcu olma özelliğinden önce cinsiyeti ile değerlendirildiği söylenebilir. 1970'lerin başında özellikle gelişen bir

takım feminist akımlara paralel olarak, kadın ve spor konuları ciddi bir şekilde ele alınıp tartışılmaya başlanmıştır. Feminizm; temelinde cinsiyet ayrımcılığına karşı çıkarak cinsler arasında ekonomik, toplumsal ve siyasal eşitliği savunan bir görüştür. Fransız Devriminin sonrasında kadınlara tanınan seçme ve seçilme hakkı, kadın özgürlüğü ve mülkiyet haklarını savunma şeklinde ortaya çıkmış bazı eylemler, reformlar sonrası elde edilen hakların sonrasında ise erkeklerin kültürel egemenlikleri ile mücadeleye dönüşen bir harekete dönüşmüştür (Britannica, 1988).

Yaşanan bu gelişmelerin ardından Amerika Birleşik Devletlerinde kadına eğitimde fırsat eşitliği sağlamak için 'Islah Eğitimi 1972' çalışmaları başladı ve 'Title IX' projesi adı altında federal fonların kullanılmasını sağlayarak halk gündeminde kadınların spor yaparak toplumda statü elde etmeleri sağlanmış oldu. Title IX' un içeriğine bakıldığında her ne kadar sporda 1972'de feministlerin Eğitim Islah Hareketi adı altında bekledikleri kanun hükmündeki düzenlemeler 16 yıl aranın ardından 1988'de gerçekleşmiş olmasına rağmen geçen bu zaman diliminde, okullarda kız spor programlarının gelişmesi, kızlar için düzenlenen okul müsabakalarının yaygınlaşması, yine kızlar için düzenlenen organizasyonlara daha çok kaynak ayrılmasına neden olmuştur. Hayatın her alanında olduğu gibi spor türleri içerisinde de cinsiyetlerin birbirlerine karşı üstünlükleri söz konusudur. Spor branşlarında değişik performans düzeyleri ile dominant bir yön var olmaktadır. Fakat gelişmişlik düzeyi aynı olmayan toplumlarda bu konuya da farklı bakış açısı ile bakılmaktadır. Sanayisi gelişmiş endüstrisi iyi olan ülkeler kadınların spora yönelimi ve katılımı çok olurken yeni gelişmekte olan ülkelerde bu oran çok azdır. Bunun sebebi ise kadınların yani dişi cinsin sadece doğurganlık için var olduğu, aktif yaşam seçmesi yerine pasif yaşamı, güzel kokular yerine ter kokması gerektiği düşünülmektedir. Spora katılan kadınlara bakıldığında ise paten, yüzme, tenis gibi estetik ve artistik spor branşlarını seçmesi önerilmektedir (Açıkada, 1990).

Spor genel itibari ile isteyerek ve özgürmüş gibi görünse de aslında yaş, katılım, ırk, cins ve sınıflara bağlı olmasının yanı sıra ihtiyaç dahilinde var olan maaşlı kadın işleri ve maaşlı erkek işlerinden birine dahil olmadığı için spor özgür görünür. Tabi sporun bu bağımsız ve özgürlük iç hayatı, kadınlara sıra geldiğinde kaybolur. Toplum çoğunluğunun bilincinde yatan ana sebep kadının sporda

garipsenmesidir. Kadınlara ait spor haberlerine bakıldığı zaman, çoğunlukla sporun değil de alışılmamışlık mizahi haberler üzerine kuruludur (Birrelli ve ark; 1994).

Sosyal medyada kadın spor haberlerin hemen hemen hepsinde kadınların ev hanımı olma veya annelik özellikleri ön plana çıkar. Kadınlara ait yine fotoğraflara ya da TV görüntülerine bakıldığı zaman onların fiziksel değişimlerini ön plana çıkaracak şekilde cinsiyetlerinden nasıl uzaklaştırılarak erkeksi görünüşleri ön plana çıkarılmaya çalışan fotolardan meydana gelir. Spordaki; kuvvet, güç, hızlı olma gibi görünen özellikler erkek cinsini akla getirdiği için bu yüzden spor erkek kimliği ile özdeşleşmiştir ve kadın işi olarak görülmez. Bir başka deyişle erkeksilik ve fiziksel başarı aynı anlaşılır. Kadınların başarıları artıkça erkekleşir. Sporcu başarılı kadınlar, erkek gibi fakat başarısız bir kadın gibi görülür. Hiçbir toplumda böyle bir ikilemi erkekler yaşamaz. Kadınlar hem sporcu hem başarılı ise kadın olması durumundan şüphe edilir. Bu yüzden kadın sporcular cinsiyet testinden geçmelerinin altında yatan sebep budur. Kadın sporcular jimnastik, buz pateni gibi birkaç spor branşlarında başarılı olduklarında toplum tarafından alkışlanırlar. Bu ve buna benzer spor branşları esnekliğe, gençliğe veya dişilik imajına yakın olduğundan maalesef yine sporda cinsiyet ayrımı olarak karşımıza çıkmaktadır (Birrelli, ve ark; 1994).

Güney Amerika'da kadınların uğraştığı sporlar gazetede toplam oranın %15'lik bir haber kısmını oluştururken, bu oran spor magazin alanının sadece %3 ile %7'sini kadın spor magazin bölümünün ise sadece %1 ile %3'lük bir oranda yer verilmesi anlamına gelir. Bu kapsam çoğu spor yarışmalarında ve basında aynı orandadır. Yereldeki genç sporcuların uğraştıkları spor branşlarından tutun da olimpik sporlara kadar bu oran değişmemektedir. Sadece kadın haberlerini bile kapsayan yazılı basın kadınların dişiliklerini imaj olarak alır veya kadını sporda çok hafife alan yazılar yayınlar. Özellikle takım sporu ile uğraşan kadınlarla ilgili o kadar çok az yorumlar vardır ki; bu yorumlar genel itibarı ile ya hafife alınarak ya da olumsuz mükemmellikten uzak başarılı kahramanların, duygusal yanlarını, sorunlu veya sürekli çelişkili durumları olan olağan dışı varlıklarmış gibi yorumlara yer verilir (Mc Pherson, 1989).

Tüm ülkelerde toplumdan topluma değişiklik göstermesine rağmen, spor içerisinde yer edinen kendini kanıtlamış kadına karşı devam eden bu düşünceler,

kadının spora yönelme oranını, aktivite çeşitlerini belirleyen unsurlar olarak karşımıza çıkar. Spora yönelen kadınların çoğunlukla, yine çekiciliklerini veya güzelliklerini korumak amacı ile formda olabilmek için aerobik, yürüyüş, jogging ve stepi tercih etmek olarak ortaya çıkmaktadır. Eski Yunanda kadınların sporda kabul görmemesi olimpiyatlara da alınmamasıyla başlamış ve modern oyunların doğması ile Baron De Coubertin tarafından da devam ettirilmiştir (Mc Pherson, 1989).

Coubertin dünyadaki sporun gelişmesinde ve yaygınlaşmasında çok önemli bir yeri olmuştur. 1901'de yaptığı ateşli konuşmalarında Coubertin ' kadınların rolü, erkekleri alkışlamaktır yani takdir etmektir'. Aradan geçen süre zarfında 1912'de yaptığı konuşmasında yine 'olimpiyatlarda oyunlar erkeklere ayrılmalı ve kadın görünüşlerinin korkutucu olduğu düşüncesi vurgulanmalıdır' diye söylemiştir. Kadınlar erkeklerden 20 yıl sonra yarışmalara başladıklarında Coubertin 1924'te Uluslararası Olimpiyat Komitesinde kadınların oyunlardan uzak durması gerektiğini söylemiştir. Kadınların 1925'te sınıflama dışı yarışmalarını öneri verirken, 1934'de yarışmalarda kadın sporcuların yer almasından erkek sporcular açısından iyi olmayacağını konusunda uyarılarda bulunmuştur. 1935'te ise yine kadınların halk karşılaşmalarında oynamasına karşı çıkarak, onların toplumda spor yapmamalarını söyleyerek, kadınların asıl görevinin olimpiyatlarda erkeklerin başarılarından ya da ödüllendirilmesi hususlarında görev almak olduklarını söylemiştir. Sosyal değişimin büyük ölçüde sağlandığı kadın hareketleri ile beraber, hala yarışma sporlarına katılmada, boş zaman değerlendirmesinde ve çalışmada kadın sporcular ve erkek sporcular arasında sporun yer alması hususunda büyük farklılıklar mevcuttur. Sadece sosyo-ekonomik veya kültürel seviyeleri iyi olan aileler, kız çocuklarını spora yönlendirme ya da spor yapmalarını destekliyordular. Bununla beraber geçmişte spor yapan anneler kız çocuklarını spor yapmaya özendirmişlerdir. Buna rağmen kız çocukların spor yapma süreleri erkeklere kıyasla yine toplum yapısına bağlı olarak daha düşük olmaktadır. Annenin belirli bir döneme kadar çocuklar üzerindeki etkisini göz önünde bulundurmak gerekirse, sporun büyük bir çoğunluk tarafından toplumun geneline yayılabilmesi, yapılabilir hale gelmesi için kadınların spora ilgilerinin artırılması, hatta sporun içinde aktif bir şekilde yer alabilmesi için gayret gösterilmelidir (McPherson, 1989).

Spor ve Spor Psikolojisi

Spor. İnsanlar toplumsal bir ortamda sürekli davranışlar gösterir. En önemli özelliklerden biri sürekli olarak hareket etmeleridir. Bu davranışlar toplumsal ilişkilerde yaşamı sürdürme çabasında, dinlenme ve eğlenme gibi etkinliklerde görülebilir. Davranışların belli amaçları vardır. Özetle bu amaçlar varlığını denge içerisinde devam ettirmek ve uyum sağlayabilmektir. Spor sözcüğü disport (dis porte) sözcüklerinden köken alır. Spor sözcüğü ağır iş değil, işten uzak durmak anlamlarına gelmektedir. Spor tek başına çalışmadan farklıdır, çünkü sporun oyun yönü ortaya çıkar. Spor etkinliğinin sonucu değil; onu yaparken zevk almak, ona katılmak, dinlenmek, eğlenmek, sağlığa önemli katkıda bulunmak ve toplumsal ilişkileri geliştirmek önemlidir. Ancak sonuç tümünden önemsiz değildir, spordan alınan haz doyurucu olmalıdır ki alınan zevki artırsın. Bu yönleri ile spor; oyun yönü ortaya çıkan bir etkinlikler gurubudur (Özbaydar, 1983).

Spor kişilerin enerjisini, zihinsel yetilerini, hızlı karar vermesini, kaslarını, toplumsal niteliklerini, algılarını kullanmasını gerekli kılar. Sporun içinde var olan bu özellikler ruhsal, toplumsal, bedensel yönlerinin olduğunu gösterir.

Sporun kişiler ve çoğunluk yani toplum üzerinde toplumsal ve ruhsal etkileri vardır. Bu etkiler şöyle sıralanabilir;

Yeni toplumsal ortamlara katılmayı, arkadaş edinmeyi,

İlkel dürtülerin toplumun kabul ettiği şekilde anlatım bulmasını,

En önemli unsur haz almayı kapsar.

Haz alma duygusu sadece spor yapanlarda değil, aynı zamanda izleyicilerde de görülür (Koruç, 1992).

Spor psikolojisi özellikle yirminci yüzyılda spor etkinlikleriyle ilgili çok sayıda kural geliştirilmiş, sporculardan beklentiler çok yükselmiştir. Getirilen her kural sporcuyla bedensel ve ruhsal yönlerden zorlamıştır. Yirminci yüzyılın ikinci yarısında iletişim araçlarının hızla gelişmesi, sporun amaçları arasına propagandayı ve reklamı da sokmuştur. Toplumun spora ilgisinin artmasıyla, spor bir kazanç kapısı ve ticari sektör durumuna gelmiştir. Tüm bunlar sporcuların antrenman biçimlerini, güdülemelerini, performans düzeylerini, verimliliklerini,

kişilik özelliklerini, sporcu seçimini bilimsel olarak daha iyi ve yakından incelemeyi gerekli kılmıştır (Koruç, 1992).

Spor psikolojisi bu gereksinmeyi gidermek için geliştirilmiştir. Temel olarak spor toplumsal bir etkinliktir, sporcularında bedensel-ruhsal-toplumsal yönlerden incelenmesi kaçınılmazdır. On dokuzuncu yüzyılın sonunda ve yirminci yüzyılda spor psikolojisiyle ilgili çalışmalar başlamakla birlikte, bunun çok eskilere dayandığı kabul edilmektedir (Koruç, 1992).

Birçok yazar bu psikolojinin kökenlerini Sokrates, Platon ve Aristo'ya kadar götürür. Sonraki yüzyıllarda felsefeciler ve eğitimciler insan yaşamında oyunun, sporun, egzersizin ruhsal yönü üzerinde durarak bir anlamda spor psikolojisinin felsefi temellerini atmışlardır. Hipokrat, Galen, İbn-i Sina ve Tao'cu rahipler egzersiz ve aşırı zorlanmanın sağlık üzerine etkilerini vurgulamışlar; Rönesans dönemi ve sonrasında bedensel etkinliklere ilgi artmış; 16-18. Yüzyıllarda bilimsel çalışmaların sonuçları spora ve özellikle kondisyon kazandırmaya uygulanmaya başlanmıştır. 1883'te Dr. Speck ve 1922'de A.V. Hill egzersiz fizyolojisi konusunda çalışmalar yapmışlardır. 1991'de Almanya'da sporla ilgili çalışmalar için laboratuvar kurulmuştur (Başer, 1998; Özbaydar, 1983; Tiryaki, 2000).

ABD'de spor psikolojisinin ortaya çıkışı kabaca 20. Yüzyılın ilk yıllarıdır. 1938'e kadar geçen sürede çalışmalar daha çok motor öğrenme, reaksiyon zamanı, kişilik ve spor, oyun psikolojisi gibi alanlarda yoğunlaşmıştır. ABD'de ilk spor psikolojisi laboratuvarı 1925 yılında kurulmuştur. 1939'da spor psikolojisinde lisansüstü eğitim başlatılmıştır. 1960'lı yıllarda spor psikolojisi hem akademik bir disiplin, hem de ayrı bir disiplin olarak görülmeye başlanmış, laboratuvar çalışmaları artmıştır. Son otuz yılda ise, spor psikolojisi özellikle uygulama alanında önemli ilerlemeler göstermiştir. Birçok spor takımında, hatta ulusal takımlarda spor psikologları görev yapmaya başlamıştır. Bu kişiler bir yandan sporculara psikolojik becerileri öğretirken, bir yandan da danışmanlık hizmeti vermişlerdir (Tiryaki, 2000).

Avrupa'da spor psikolojisiyle ilgili ilkyazı, bundan 200 yıl önce yayımlanan futbolun psikolojisiyle ilgili bir yazıdır. Birinci dünya savaşından sonra beden eğitimi öğretmenlerine spor psikolojisi dersleri veren enstitüler açılmıştır.

Tiryaki'ye göre spor psikolojisi alanında dünyadaki önemli gelişmelerden bazıları ve tarihleri aşağıda gösterilmiştir:

1. 1965'te Roma'da Uluslararası Spor Psikolojisi Birliği (International Society of Sport Psychology-Issp) kuruldu.
2. İlk dünya spor psikolojisi kongresi 1965'te, Roma'da yapıldı.
3. Avrupa'da ilk spor psikolojisi sempozyumu 1968'de Varna'da yapıldı.
4. 1969'da Vittel'de Avrupa spor psikolojisi Federasyonu (European Federation Of Sport Psycholog-FEBSAC) kuruldu.
5. 1987'de Amerikan Psikoloji Birliği (American Psychological Assocition-APA) spor psikolojisini 47.bölüm olarak kabul etti.
6. 1988'de spor psikologları Amerikan olimpiyat Takımlarında resmen görevlendirildi (Tiryaki, 2000).

Türkiye'de spora ilk bilimsel yaklaşımın 1908'de Sivil Okullar Beden Eğitimi Genel Müfettişi olan Selim Sırrı TARCAN ile başladığı kabul edilir. Ali Sami Yen ve Burhan Felek 1924'te Paris Olimpiyatlarına katılacak sporcuların muayene raporlarını istemiştir. 1938'de ise Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü'nde (BTGM) Sağlık Dairesi kurulmuştur. Ancak Türkiye'de spor psikolojisinin başlangıcı olarak 1943 yılı kabul edilir. Başer'e göre bu tarihte Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü "sporun fizyopatolojisi" adlı kitabın çevirisini yayımlamıştır. Aynı yılda, beden eğitimi öğretmeni olan İlhami POLATER bir günlük gazetede spor psikolojisiyle ilgili yazılar yazmaya başlamıştır. 1970'li yıllarda Lütfi ÖZTABAĞ spor psikolojisi ve antrenörlük psikolojisi, daha sonra Sabri ÖZBAYDAR Spor Psikolojisi isimli kitapları yayımlamışlardır. Türkiye'de spor psikolojisi alanında ilk yüksek lisans ve doktora programı 1982 yılında Ege Üniversitesinde başlatılmıştır. Günümüze kadar spor psikolojisi alanındaki kitap ve makale sayısında önemli artışlar olmuştur (Başer, 1998; Koruc, 1992; Tiryaki, 2000).

Spor psikolojisi. Spor psikolojisi antrenman yapanlarda verimliliği artırma, ulaşılabilecek olan performansların önündeki her türlü engeli ortadan kaldırma, öğrenme sürecini hızlandırma, bu amaçları gerçekleştirmeye çalışan bir spor bilimleri dalı olarak tanımlanabilir. Bu amaçlar aynı zamanda spor psikolojisinin çalışma alanlarını gösterir. Spor psikolojisinin alanları spor psikolojisinin çalışma

alanları bir anlamda tanımında yer almaktadır. Bu alanlar ve spor psikolojisinin kendisi teknoloji ve iletişim araçlarının gelişmesine koşul olarak ortaya çıkan büyük izleyici kitlesinin bir ürünü olarak görülebilir. Spordaki performansın yüksek olması bedensel olarak değil, psikolojik bir kavram olarak karşımıza çıkar. Bundan dolayı bir sporcunun, performansı yani, (elde edebileceği en iyi derece) onun var olan kapasitesi değildir, onun müsabakaya, yarışmaya yansıyan kadarıdır (Koruç, 1992).

Sporcunun teknik ve taktik seviyesi, kondisyonu ne kadar fazla olursa olsun, eğer bunları yarışma esnasında oyuna aktaramıyorsa hiçbir önemi yoktur. Bunu yapabilmesi için de sabır, zeka, kültür, özveri, istek, irade gibi değişik psikolojik alt boyutlara ihtiyacı vardır. Bu nedenle, yüksek performans fiziki yani bedensel olarak değil, psikolojik bir kavramdır. Aynı koşullar altında yaşayan antrenman yapan sporcuların, birbirilerinden farklı ve hatta birbirlerine zıt gereksinimleri olabilir. Spor psikolojisi bir tedavi değil, bir eğitim surecidir. Tedaviyi klinik psikoloji ve psikiyatri yapar. Eğitim, kişiye bilgi ve yeteneklerini daha iyi kullanma özelliği kazandırır. Her insan ayrı bir dünyadır. Bu nedenle bir sporcu için doğru olan bir spor psikolojisi uygulaması, bir diğer sporcu için yanlış olabilir. Kısaca, her sporcu için o sporcuya özel bir uygulama gerekebilir. Motivasyon, sportif yüksek performansın en önemli ögesidir. Ancak tek ögesi değildir. Hiç kimse bir şampiyon olarak doğmaz. Şampiyonlar ancak uzun yıllar süren, sabırlı, bilimsel esaslara dayalı olarak hazırlanmış ayrıntılı antrenmanlar yetişir (Koruç, 1992).

Ahlak ve Spor Ahlakı

Ahlak nedir? Ahlak yüzyıllardır filozoflar tarafından incelenen, hakkında birçok varsayımlar, fikirler ortaya konan, yorumlar yapılan bir kavramdır. Buna rağmen pozitif bilimler arasında yer almamaktadır. Osman Pazarlı, “ ahlak biliminin var olduğunu, onun kendine özgü ahlaki olayları belirli bir metotla incelediğini, belirli kurallara ve kanunlara sahip olduğunu, fakat bu kuralların ve kanunların, olayların gözlem ve deneylerinde çıkarılmadığını, bu nedenle ahlak biliminin, pozitif bir bilim dalı sayılmayacağını ileri sürer (Pazarlı, 1980).

Bir başka görüş ahlakı; iyile kötünün ayrılabilmesi için, ölçüler koyan bir bilim olarak tanımlamıştır (Hançerlioğlu, 1975).

Spor – ahlak ilişkisi. Spor ve ahlak kavramları arasındaki ilişki, bilim adamlarımızca pek fazla ele alınmış bir araştırma konusu değildir. Spor ve ahlak alanları, birbirinden ayrı gibi kabul edilmesine rağmen, bu iki alan arasında, şu ana dek göz ardı edilmiş, anlamlı bir ilişkinin varlığından söz edebiliriz. Çünkü her iki alanın ortak noktası, insan ve insanlar arası ilişkileri düzenleyen, bir dizi kurallar sisteminin bulunmasıdır. Spor ve ahlak insanlar arası ilişki ve faaliyetleri, kurallar sistemi içerisinde düzenler. Her iki kavram da insanlar arası ilişkilerin, etkileşimlerin sonucunda ortaya çıkmıştır. Spor, sosyal normlar, kurallar ve roller sistemi olarak da görülebilir. Karşılıklı olarak spor yapmak istendiği zaman, eylemler sınıflandırılır ve kurallarında öğrenilmiş olması gerekir. Davranışlar teorik seviyeden, uygulama seviyesine aktarıldıklarında da, değerler sistemi içerisine girer. Çünkü bu davranışlar, bireysel olmaktan çıkarak başkalarını ilgilendirir hale gelir. Başkalarını ilgilendirdikleri ölçüde de insanlar arası ilişkilerde anlam ve önem kazanır, ahlaki davranış olurlar. Herhangi bir davranış tek başına ele alındığında, ahlakla ilgili değildir. Ancak, bu davranış eyleme dönüştüğü anda ve başkalarını ilgilendirdiği oranda iyi-kötü, güzel-çirkin, faydalı-zararlı boyutları içinde değerlendirilir. Bu yüzden sportif eylemler, doğrudan doğruya ahlaka ilgilidir. Çünkü sporda, özellikle takım oyunlarında, başka insanlarla söz konusudur. Ahlak; insan eylemlerinin ortaya çıkardığı sonucu, iyi veya kötü olarak nitelendirilir. İyi olumlu ve istenilen, ahlakça değerli olandır. Kötü ise yarasız ve ahlakça kötü olandır (Kandemir, 1979).

Toplumdaki ahlak kuralları ile spordaki oyun kuralları, spor ve ahlak alanları arasındaki ilişkiyi ortaya çıkarır (Durusoy, 1991).

Spor ahlakı. Ne kadar çağdaş bir dünyada yaşadığımızı iddia etsek de, toplumlarda ve spor alanlarında karşılaştığımız, sporla ilgili ahlaki problemleri çözebilmiş değiliz. Toplumun her alanında görülen ahlaki çöküntü ve problemler spor alanında da kendini göstermektedir. Bu durum spor ahlakının, bilim olarak ortaya konulmasını zorunlu hale getirmektedir. Spor ahlakı diğer bilim alanlarıyla olan ilişkilerinin kesin sınırlarını çizerek kendine özgü, deney ve gözleme dayanan bilimsel yöntemlerini belirlemeli ve bilim dalları arasındaki yerini almalıdır. Ancak bu şekilde, spor alanlarında yaşanan ahlaki problemlerin nedenleri ve çözüm yolları net olarak ortaya konulabilecektir (Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi, 1988).

Sporda idealist davranış. Bu kavramdan Oyunun kural ve yönetmelikleri çerçevesinde güç, kuvvet ve erkekçe mücadele olarak tanımlanan sporun seviyesinin belirlendiği anlam kastedilir. İdealist davranış kavramı, oyun kuralları çerçevesinde güç, kuvvet ile rekabet etmek için kullanılan sporla ilgili bir davranış kavramıdır. Bununla birlikte rakip takımın oyuncularına hiçbir şekilde zarar verme niyeti söz konusu değildir. Yani idealist davranış kavramının hiçbir şekilde saldırganlıkla uzaktan ve yakından bir alakası bulunmamaktadır. Ancak pratikte bazen zararlar sonuçlanabilmektedir. Bunun için sporda kesin davranış ile düşmanca davranış kavramlarını birbirinden ayırmak gerekir. Bundan hareketle bu iki davranış biçimini şöyle tanımlamak mümkündür. İdealist davranış; sabır ve kararlılıkla karşı tarafa zarar verme niyetini taşımaksızın oyun kuralları içinde yüksek bir performans ile güçlü bir şekilde mücadele etmeyi ifade eder. Düşmanca (saldırganlık) davranış ise rakibe zarar verme niyetini taşımakla birlikte ona saldırmak ve eziyet etmek anlamında kullanılan bir kavramdır.

İdealist davranış nedir? Kişinin, başkalarının hakkına geçmeden kendi fikir, duygu ve düşüncelerini doğruluk, özgüven ve doğrudan ifade etmektir. Bu davranış tipi olumlu davranış olarak adlandırılır.

Üç çeşit davranış özelliği vardır bunlar:

İdealist davranış

İdealist olmayan davranış

Düşmanca davranış (El- Heykani ve ark; 2008).

İdealist davranışın özellikleri. Thomas Quick, idealist davranış sahibi olan kişinin başkalarıyla iletişime geçip ilişkide bulunduğu özelliklerini şöyle belirtmektedir:

Kendi içinde ilişkide bulunduğu kişilere arzu, fikir ve ihtiyaçlarını açıklama hakkının olduğuna inanır.

Başkaları ile bir tartışma veya çatışmanın ortaya çıkması durumunda diğerlerin bu tartışmayı mantıklı bir şekilde çözeceklerine inanır.

Gerginlik ve öfke durumlarında bile kendini kontrol edip ifade edebilir. Çünkü objektif ve olumlu düşünmektedir.

İstemediği olumsuz şartları değiştirmek için pratik adımlar atar ya da bu istenilmeyen durum ve şartları değiştirmek için başka kişileri teşvik eder. Yani arzu edilmeyen şartlara teslim olmaz

Çatışma sırasında çatışmanın konusuna yoğunlaşır. Başka kişilere yoğunlaşmaz.

Eşyayı bilip idrak ettiği için kendisini uzman kabul eder. Başkalarını da kendi seviyesinde görür.

Başka insanlara güven ve saygı kendine adet edinir.

Tartışma sırasında karşı tarafa kendi duygu ve düşüncelerini ifade etmesi için yeterli süreyi tanır ve öfkeli olsa dahi onu kendini ifade etmeye teşvik eder.

Kararlı ve kesin davranışın kendisini ilişkide bulunduğu kişilerce güvenilir kılacağını inanır.

Söylediklerini izah ve teyit eden Jest ve mimikler gibi beden dilinin de idealist ve kararlı davranışlarını destekleyeceğine inanır.

İdealist davranışın önemi. Nelda Shelton ve Sharon Barton'nun da belirttiği gibi idealist davranışın önemi aşağıda olduğu gibidir:

Kişinin kendine karşı saygı duyma (kendisi ile gurur duyma).

Özgüven kazanma.

Kendini savunma.

Başkaları ile aktif olarak görüşmeler yapma ve fikir teatisinde bulunma.

Kişisel gelişimini yükseltmek ve arzularını doyurmak.

Arzu, istek, düşünce ve ihtiyaçlarını ifade edecek bir üslup ile kendini yönetmek.

Başkaları ile ilişkilerin sorumluluğunu üstlenmek.

İdealist davranışın faydaları. İsteklerini güven ve doğrulukla istemek.

Duygu, düşünce ve ihtiyaçlarını ifade etme sırasında kendini suçlu hissetmemek.

Başkalarına kendisini küçümseme ve aşağılama izin ve fırsatını vermemek.

Birey ve kişiliğe saygı duymak.

Esneklik.

Hatalarını kabul etmek.

Kişisel sorumluluğu üstlenmek.

Fikir ve umutlarını başkalarına hissettirmek.

Görüşlerini dile getirmek (Allavi ve ark; 2008).

Futsal Oyunu

FİFA ve UEFA gibi uluslararası kuruluşlar tarafından desteklenen futsal kapalı salon futbolunun yeni bir yüzüdür. İspanyolcada futbol De Sala, Portekizcede futbol De Salao kelimelerinden türeyen futsal; UEFA ve FİFA'nın 5 kişilik salon futbolunun desteklenen, gelişen ve parlayan yeni bir yüzü olmuştur. İlk başta Brezilya olmak üzere İtalya, Portekiz, Doğu Avrupa ve İspanya da olmak üzere birden fazla ülkede çok popüler olmuştur (www.tff.org, 2014).

Dört numaralı ağırlaştırılmış az sıçrayan topla oynanması futsalın özelliklerinden birisidir. Basketbola oyuncu bakımından benzerdir. Bundan dolayı hızlı ve çok hareketli bir oyun olmuştur. Oyunun bu hareketli ve hızlı olmasından dolayı ofsayt da yoktur. Tüm bu özelliklere rağmen topun ve kalelerin büyüklüğü, oyuncu sınırlamaları, oyuncu değişikliği ve oyunun süresi de değişiktir. Oyun iki devre ve 20'şer dakikadan oluşur. Oyun içerisinde hakemin tüm düdüğ çalışmalarında süre duraklatılır. Futsal topu ve kaleler normal futbol topundan ve kalesinden küçüktür. Oyuncu değişiklikleri için oyunun durmasına gerek yoktur ve oyuncu değişikliği için de sınırlama getirilmemiştir (Ocak ve ark, 2012).

Futsal, futbola benzemesine rağmen, oyun kuralları, sayı ve oyuncuların konumu veya saha ölçüleri olsun, farklı etkinlik profilleri ve fizyolojik talepleri gerektiren kendine has karakteristik özelliklere sahiptir. Takımlar, futbola göre daha dar bir alanda ve daha kısa bir sürede birbirlerine skor üstünlüğü sağlamaya çalıştığından, oyuncuların hem hücumda hem de savunmada takım halinde organize olarak devamlı pozisyon değiştirmeleri, daha fazla koşmaları, topla oynadıkları kadar topsuz da oynayarak boş alan yaratması ve oyun zekalarını daha fazla kullanmaları gerekmektedir. Futsalın ana özelliklerinden biri de az

sıçrayan 4 numaralı ağırlaştırılmış bir top ile oynanmasıdır. Aslında, futsal oyuncularını futbolculardan daha yüksek teknik kapasiteye sahiptir (Başkaya, 2016).

Futsal tarihine bakıldığında zaman 1930 Uruguay Montevideo'ya kadar bir geçmişe sahiptir. O zamanlarda YMCA derneklerindeki için Juan Carlos Cariani tarafından futbola benzer şekilde beşer kişilik bir takım şeklini geliştirmiştir. Futsal oyunu Güney Amerika'da özellikle de Brezilya'da hızlı bir gelişim göstererek ilerleme kaydetmiştir (www.futsal akademi.com, 2015).

1965 yılında ilk uluslararası müsabakalar gerçekleştirilerek Güney Amerika kupasını Paraguay birinci olarak tamamlamıştır. 1965-1979 yılları arasında 6 kez daha turnuva yapılmıştır ve tümünü Brezilya birincilikle sonlandırmıştır. Brezilya bu başarısını 1980 yılında düzenlenen ilk Pan Amerikan Kupasını alarak devamında 1984 yılında yine düzenlenen turnuvada birinci olarak ezici üstünlüğünü bir kez daha göstermiştir (Ocak, 2012).

1983 senesinde ABD Futsal Federasyonu, Osvaldo Garcia'nın başkanlığında kurulmuştur. Futsal 1989 yılında FIFA'ya bağlanmadan önce, FIFUSA tarafından ilk Futsal Dünya Kupası düzenlenmiştir. 1982 yılında Brezilya'nın Sao Paulo kentinde düzenlenen kupanın şampiyonu Brezilya olmuştur. 1985 senesinde İspanya'da organize edilen 2. Futsal Dünya Kupası'nın şampiyonu da Brezilya olmuştur. Brezilya'nın bu üstünlüğüne 1988 senesinde Avustralya'daki Dünya Kupası'nda Paraguay nokta koymuş ve bu tarihten sonra oyunlar FIFA'ya bağlanmıştır (Ocak, 2012).

Bir diğer önemli turnuva da Futsal Avrupa şampiyonası'dır. Şampiyona ilk olarak 1996 yılında İspanya'da düzenlenmiş ve şampiyon İspanya olmuştur. Turnuva 1999 yılından itibaren 2 yılda bir düzenlenmektedir. İspanya da 6 şampiyonlukla turnuvada ezici bir üstünlüğe sahiptir. Ayrıca, Dünya şampiyonalarında Brezilya'nın olduğu gibi Avrupa'da da İspanya düzenlenen her turnuvada en az ilk 3 takım arasında yer almıştır (Başkaya, 2016).

Futsal, İspanya başta olmak üzere çoğu Avrupa ülkesinde profesyonel liglere sahip bir spordur. İspanya 5 profesyonel futsal lige sahip ülke olarak şampiyonalardaki başarısının sebeplerini açıkça göstermektedir. İtalya ve Rusya'yı da futsalda önemli ülkeler arasında saymak mümkündür. Slovenya küçük bir ülke

olmasına rağmen, 30 yıldır profesyonel futsal ligine; Romanya ise 12 senedir, 1'i profesyonel olmak üzere 3 lige sahip ülkelerdir (Başkaya, 2016).

2001 yılından sonra Avrupa'da UEFA bünyesinde, UEFA Futsal Cup isminde bir turnuva düzenlenmeye başlanmıştır. Bu turnuva tamamen kulüp takımlarına yöneliktir ve futsalda şampiyonlar Ligi olarak adlandırılmaktadır (www.futsalakademi.com, 2015).

Futsal oyun kuralları. Futsal sahasının uzunluğu ulusal müsabakalar için en fazla 42m, en az 25m, genişliği ise en fazla 25m, en az 16m, uluslararası müsabakalar için ise uzunluk en fazla 42m, en az 38m, genişliği en fazla 25m, en az 20m, olmalıdır. Sahanın tüm çizgilerinin kalınlığı ise 8cm genişliğinde olmalıdır (FIFA 2014).

Orta saha yuvarlağının çapı 3 m'dir. 6 m yarıçapındaki çeyrek çemberler, kale direklerinin dış kenarları merkez alınarak çizilmiştir. Her bir çeyrek çemberin üst kısmı, kale çizgisine paralel 3,16 m uzunluğunda bir çizgi ile birleştirilmiştir. Bu çizgilerle gol çizgisi arasında kalan alan ceza sahasıdır. Ceza sahası içinde kale direklerinden eşit uzaklıkta ve kale çizgisine 6 metrelik mesafede bir penaltı noktası vardır, ikinci penaltı noktası ise 10 metre mesafededir (FIFA, 2014).

Her iki kale direkleri arasındaki uzunluk 3 m, yüksekliği 2 m, kale arasındaki gol çizgisi ile file arasındaki mesafe en az 80 cm olmalıdır. Kale direklerinin kalınlığı 8 cm olarak belirlenmiştir. Korner çizgileri 25 cm çaplı çeyrek daireler olarak çizilmiştir. Her iki takımın orta saha çizgisinden beşer metre uzaklıkta, beşer metrelik 'oyuncu değişikliği alanı' bulunur. Oyun alanının zemini genellikle taraflex veya parke malzemeleri kullanılır (FIFA, 2014).

Futsal topu, yuvarlak görünümlü, deri veya diğer benzeri uygun malzemedен yapılmış, topun çevresi en çok 64 cm, en az 62 cm (4 numara) olarak belirlenmiştir. Topun ağırlığı oyunun başlangıcında en çok 440 gr, en az 400 gr, topun basıncı ise deniz seviyesinde 0,4 - 0,6 atmosfer (400-600 g/cm²) olmalıdır. Top, 2 metrelik bir yükseklikten bırakıldığında, en çok 65 cm ve en az 50 cm yerden yukarıya doğru zıplamalıdır (FIFA 2014).

Takımlar oyuna kaleci de dahil 5 oyuncu ile oyuna başlar. Takım kadroları 14 kişiden oluşur. Her iki takımdan birinde üç kişiden az olması durumunda oyun oynanamaz yani maç başlatılamaz. Maç devam ederken herhangi bir sebepten

dolayı takımların oyuncularını üç kişinin altına düşerse maç tatil edilir. Oyun süresince her iki takım için de oyuncu değişikliği hakkı sınırsızdır. Oyuncu değişikliği sırasında oyundan çıkan sporcu başka bir oyuncunun yerine tekrar oyuna girebilir (FIFA, 2014).

Maç 20'şer dakikalık iki eşit devreden oluşur. Devreler birikmiş 5 faul tamamlanan takımlar aleyhine bir serbest vuruş kullanılarak yada bir penaltı atışı atılarak oyun uzayabilir. Her bir devre için takımların birer dakikalık mola hakkı vardır. Yedek oyuncular molada saha dışında kalırlar. Hakem dışında talimatları veren görevli de sahaya giremez. 15 dakikalık bir devre arası vardır ve devreler bu süreyi aşmamalıdır. Uzatma devrelerinde mola hakkı yoktur (FIFA, 2014).

Futsalda motorik özellikler. Sporda başarıyı elde edebilmenin en iyi yollarından biri, o alan için gerekli motorik özellikleri taşıyabilmektir. İnsanların ana motorik özellikleri bakımından; bireyin yeteneğini, bedenini ve gücünü karmaşık özellikteki motorik spor gücü aşamasını belirleyen özelliklerdir. Sayılan bu karmaşık özellikler antrenman esnasında yapılan tüm motorik spor hareketlerinin temeli ve başta gelen şartıdır (Akçakaya, 2009).

Futsal oyununda önde gelen motorik hareketler; vücudu en kısa sürede bir yerden başka bir yere taşıyabilme özelliği ile ilişkili olduğu kadar, bu hareketleri top ile ilgili teknik yetileri de beceri ile birleştirerek mümkün olduğunca en kısa zaman içerisinde ardışık bir şekilde gerçekleştirebilmektir (Topyaka, 2013).

Bazı motorik özellikler hem futsalda hem de futbolda daha çok ön plandadır. Çabukluk ve sürati iyi derecedeki takımlara, yalnız, dayanıklılığı, çabukluluğu, sürati ve fiziksel yapısı gelişmiş seviyedeki sporcular ile karşı konulabilir (Göral, 2014).

Futsalda vücut kompozisyonu. Vücut kompozisyonu performansını etkileyen unsurlardan bir tanesi de fiziksel özellikler yani başka bir söylemle bedensel yapıdır. Çünkü fiziksel özellikler veya bedensel yapı fizyolojik kapasitelerimizin meydana çıkmasını etkiler. Fiziksel özellikler yüksek derecede bir sporcunun performansı göstermesinin kriterlerinden birisidir (Ocak ve Buğdaycı, 2012).

Kas hücreleri, kemik, yağ gibi diğer organik maddeler ile birlikte hücre dışı sıvıların eşit bir biçimde bir araya gelmesinde vücut kompozisyonu oluşmaktadır (Ocak ve Buğdaycı, 2012).

Yüksek bir koordinasyon çabukluk, dayanıklılık, kuvvet içeren futsalda sporcular; düşük yağ yüzdesine ve atletik bir bedene sahip olmaları gerekmektedir. Futbol sporcusu, hücum ve savunma anlayışını iyi gösterebilmeli, hareketli olmak ve üst düzeyde koordinasyon ve beceri gösterebilmelidir. Bu özellikleri ortaya koyabilmesi için tabii ki de bir boy ve vücut ağırlığına ihtiyacı vardır. Kısa boy avantajı burada aniden küçülebilmek için iyi bir hareketlilik kazandırır. Aynı zamanda futbol branşı güç, çabuk kuvvet gerektirdiği için iyi bir kas kütleline sahip olmayı gerektirir (Ocak ve Buğdaycı, 2012).

Sporda Performans

Performansı genel anlamda tanımlamak gerekirse davranışın kısa süreli, somut, sınırlı bir parçasıdır. Başka bir deyişle somut bir iş yapmaya yönelik bir hareket olarak belirtilir. Performans fiziksel aktivitenin gerekçeleri arasında sayılan psikolojik ve biyomekanik, fizyolojik verim olarak belirtilmiştir (Erdoğan, 2008).

Genel tanımlardan da anlaşılacağı gibi sporcuların somut bir şekilde fizyolojik, psikolojik ve biyomotorik, fiziksel olarak göstermiş olduğu verim düzeyleri olarak söylenilebilir (Erdoğan, 2008).

Öğrenmeler, tekrarlı çalışmalar sonucunda, somut olarak performanstan kalıcı düzelmeden çıkarılan, kişilerin içsel durumlarında olan bir farklılıktır. Sporda performans durumu ise, bir sporcunun beceri pratiğini yapmasından ziyade o beceriyi nasıl kullanabilmesi veya uygulayabilmesidir. Performans ile öğrenme durumları birbirileri ile iç içedirler (Erbaş, 2005).

Sportif performans ise yapılacak olan atletik bir görevin yerine getirilmesi aşamasında başarıya giden yolda ortaya konulacak olan tüm gayretlerin bütünü olarak kabul edilebilir. Performans, karşılaşma veya yarışma esnasında somut olarak kısa süreli ve sonucu etkileyecek değişkenler ile birlikte görülmeli ve bir bütün olarak değerlendirilmelidir (Arıkan, 2010).

Performansta yeterli direnç olmaması halinde düşüşler görülebilir hatta performans durumu korunamamaktadır. Bu yüzden insan vücudu fonksiyonlarını

geliştirir ve fiziksel dirence adaptasyon sağlayacak bir özellik gösterir. Performans insanların hayatta kaldıkları süre içerisinde devamlı değişiklik gösterir (<http://www.futsalakademi.com>, 2014).

Bu da değişimin doğal bir sonucudur. Bu değişimleri birçok faktör etkileyebilmektedir. Bunlar;

Futsalda performansı etkileyen çevresel faktörler.

Gürültü. İnsanların psikolojik ve fizyolojik dengesini bozan algı ve işitme sağlığını negatif yönde etkileyebilen çevre hoşnutluğunu ve sakinliğini yok eden, iş performanslarını düşüren bir tür kirliliktir (Arıkan, 2010).

Gürültü dünya yüzeyinde sürekli varlığını gösteren ve sanayi, endüstri ile birlikte çok zararlı dozlara kadar yükselmiştir. Teknolojinin gelişmesine paralel olarak gelişen ülkelerde günümüzde çok önemli bir sorun haline gelmiştir. Gürültünün ölçü birimi 'Bel'dir. Fakat uluslararası ses şiddeti birimi olarak Bel'in onda biri kadar değeri gösterilen Desibel (dB) kullanılmaktadır (Arıkan, 2010).

Spor yapılan ortamlarda seyirciler tarafından çıkarılan sesler çok yüksek bir gürültüye ve durumdan seyirciler, sporcuların fizyolojik ve psikolojik olarak sağlığını önemli bir derecede etkilemektedir. Seslerin yoğunluğu ve şiddeti (85 dB'den fazla) olduğu zaman kulakta çınlama, uğultu gibi rahatsızlıklar baş göstermektedir (Akgün, 1993).

Gürültünün bazı zararlarını şöyle sıralamak mümkündür.

1) Gürültünün psikolojik etkileri. Gürültü, sıkılma, davranış bozukluğu, kızgınlık, stres, genel rahatsızlık duygusu, iş gücü ve verimde düşüş, dikkat eksikliğinden kaynaklı bazı kazalar, öfke ve kızgınlığın fazla tepkilere, davranışlara dönüşen, hoşgörü ve yardım etme isteğinin olmaması, sakinleştirici ilaç kullanmak gibi rahatsızlıklara sebep olur (Arıkan, 2010).

2) Gürültünün fizyolojik etkileri. İnsanoğlu aniden oluşan aşırı ve yüksek seslere karşı bilinçsiz olarak otomatik tepkiler gösterebilmektedir. Bu sebepten dolayı kan basıncında artma, vücut hareketlerinde bazı değişiklikler, solunumun hızlanması, dolaşımın bozulması, adele gerilmeleri, kalp atışlarının hızlanması, aniden gelişen refleks artmalarını yanı sıra işitme duyusunun geçici ya da iç kulağa zarar vererek kalıcı hasarlara yol açabilir. Bunu yanı sıra tiroit hormonu

üretimine, gözbebeklerine, kortikotropin ve adrenalin üretimine, kadınlarda doğumun zor olmasına hatta ölü ve sakat doğumlara yol açabilir (Arıkan, 2010).

3) Gürültünün fiziksel etkileri. Gürültü işitsel algıları bozarak geçici veya kalıcı hasarlara sebep olabilir. Hatta eksik ve yanlış işitmeye, buna bağlı olarak eksik ve yanlış öğrenmeye, anlamaya, daha fazla enerji harcanmasına ve daha çabuk yorulmalara sebep olur (Arıkan, 2010).

4) Gürültünün performans etkileri. Gürültü konsantrasyon bozukluğu, iş üretiminde azalma, hareketlerin kısıtlanması, ayrıca gürültü vücut direncini düşürerek hastalıklara yakalanmayı kolaylaştırır. Yorgunluğun kronikleşmesini artırır. Spor ortamlarında gürültü kirliliği sorunu, alanında yeterli ve kapsamlı derecede çalışma olmaması eksiklik olarak karşımıza çıkmaktadır (Arıkan, 2010).

Çeşitli Kullanım Alanlarının Kabul Edilebilir Üst Gürültü Seviyeleri (Zhao ve ark., 2010);

Konutlar

Servis Bölümleri (mutfak, banyo) 70 dB

Oturma Odaları 60 dB

Yatak Odaları 35 dB

Dinlenme Alanları

Otel Restoranları 35 dB

Otel Yatak Odaları 30 dB

Konferans Salonları 30 dB

Tiyatro Salonları 25 dB

Sağlık Yapıları

Hastaneler 35 dB

Eğitim Yapıları

Spor Salonu, Yemekhaneler 60 dB

Derslikler, Laboratuvarlar 45 dB

Endüstri Yapıları

Fabrikalar (büyük) 80 dB

Fabrikalar (küçük) 70 dB

Gürültü

- Öğrenme yaşantısının negatif etkileşimi özellikle okullarda görülür. Gürültülü alanlara yakın olan okullarda öğrenmeyi azaltıcı etkiler görülür. Anlama, okuma, öğrenme düzeylerini düşürdüğünden okul sağlığı yönünden de önemli olabilir.
- İnsanların problem çözmedeki yeteneklerinde azalma görülür.
- Gürültülü ortamlarda işlerini güçle hallederler.
- Davranış bozuklukları görülür. (heyecanlanma, sinirlenme)
- İşitme yollarında ve duyuda zararlara yol açar.
- Uykuya dalmayı güçleştirerek rahatsız eder (Güler, 1997).

Aydınlatma (Işık). İnsanın etkin ve rahat yaşaması, çalışabilmesi şartlarından bir tanesi de uygun ışık ortamı yani aydınlatmadır (Çetin ve ark., 2006). Algısal ve duyuşal veriler kapsamında görsel ile aydınlatma çok önemlidir (Şerefhanoglu Sözen, 2006). Algıların %80 ile %90'ı görme olarak gerçekleşir. Görmenin durumlarını ise, ışık ve renk oluşturur. Bu nedenden dolayı çalışan insanların en uygun aydınlatma ortamlarında çalışması görme yeteneği ve göz sağlığı açısından yeteneklerini korumaları önemlidir. İnsanlarda en önemli algılama göz ile gerçekleşir (Çetin ve ark., 2006).

İnsanlar çalıştıkları işlerde işin ayrıntılarını göremeyecek derecede olurlarsa yani görece aydınlıkta olmadıkları zaman kaza riski de artar, sportif anlamdaki performansları da uygun seviyede ortaya çıkmaz. Aydınlanmadaki gaye kişiler çevrelerindeki cisimleri iyi bir biçimde tanımak ve görebilmelerini sağlamaktır (Güler, 1997).

Ülkemizde şuan mevcut spor tesisleri ışıklandırmasında kullanılan geçerli standart Mart 2000 tarihinde esas alınan 'TSEN 12193, Aydınlatma ve Işık Spor Aydınlatması' adlı standarttır (Özenç ve Güler, 2009).

Aydınlatmanın İyi Yapılması,

Göz sağlığımızı korur,

Güvenliğimizi sađlar,

Kazaları minimuma indirir,

Gözün görme becerisini artırır,

Yaşamdaki rahatlığı artırır,

İş verimindeki potansiyeli artırır (Erdem, 2007).

Bölüm 2

Gereç ve Yöntem

Araştırmanın Amacı

Her metodun, araştırmacının çalışma hedeflerine uyması için kullandığı spesifik bir işlevi ve özellikleri vardır. Genellikle yapılan bir çalışma için verilen nihai karar araştırmanın sonuçlarına, izlenen metodolojinin geçerliliğine ve bütünlüğüne bağlıdır. Metot ise, "gerçeğe ya da gerçeklere ulaşabileceğimiz, bu gerçekleri seçmeye ve onları tüm bilimsel araştırmaların hedefi olan teoriye ulaşmamızı sağlayan araçlardır" (El-Semmak, 2009).

Bu çalışma Kuzey Irak iller arası futsal liginde oynayan kadın oyuncularının spor ahlakı ve idealist seviyesini belirlemek amacıyla planlanmıştır.

Çalışmanın amacı, futsal oyuncularının spor ahlakı ve idealistlik arasındaki ilişkiyi değerlendirmektir.

Araştırmanın Önemi

Bu araştırmada mevcut araştırmanın önemi, futsal oyuncularının matematiksel yaratımlarının keşfedilmesinde ya da bu kategoride hiçbir zaman benzer bir çalışma yapmayan, sporun yaratılışını temsil eden ciddi davranışıyla ilişkilerinin keşfedilmesinde yatar. Çalışma, bu alanda daha sonraki araştırmaların geliştirilmesinde araştırmacılara önemli bir temel sağlayabilecek olumlu etkileri olan teorik bir çerçeve ve sonuçlar sağlayabilir.

Araştırmanın Evreni

Araştırma topluluğunu belirlemek, araştırma sorularına cevap veren sonuçlara ulaşmak için analiz edilebilecek en önemli veri toplama adımıdır. Araştırma toplumu ise, onu "araştırmacının gözlemlediği bir grup insan, olay veya şey" demektir (El- Meani ve ark, 2012). Araştırmaya, Kuzey Irak'ta Kerkük, Hawler, Dohuk, Süleymaniye illerinde futsal oynayan 80 kadın, 80 erkek ve spor yapmayan 80 kadın ve 80 erkek olmak üzere toplam 320 birey katılmıştır.

Araştırmanın Örnekleme

Topluluğun sayısını seçtikten sonra, seçilen bireyler topluluk listesinden seçilmelidir. Bu adım, örnek seçim süreci ile tanımlanır. Ayrıca bu adım, sonuçların genelleştirilmesi olasılığına bağlı olması bakımından çok önemlidir. Örneklem rasgele yöntemle seçilmiştir. Bu nedenle, araştırma örneğinin %70 temsil ettiği araştırma örneğinin sayısı 320 olmuştur ve böyle bir sayı araştırma örneğinin temsil etmek için iyi bir sayıdır.

Veri Toplama Aracı

Çalışmaya katılan öğrencilerin sporda ahlak ve idealistlik düzeylerini belirleyen sporda ahlak anketi 42 soru, sporda idealistlik anketi 20 sorudan olmak üzere iki anket uygulanmıştır.

Verilerin Toplanması

Araştırmacının, bir problemi çözebilmek için kullandığı araç, veri, örnek ve aygıtlar kastedilir (Mahcup, 2002). Araştırmacı, araştırma hedefleriyle ilgili verileri elde etmek için (Abdulmasih, 2015) tarafından hazırlanan ve 42 paragraftan oluşan matematiksel yaratım ölçüsünü kullanmıştır ve her bir paragrafın başında üç alternatif yazılmıştır (her zaman, bazen, asla). İkinci değişkeni (Allavi, 1998) 20 paragrafın yazarı tarafından hazırlanan (şiddetli davranış) ölçmek için uygun bir önlem vardır. Her paragrafın beş alternatifi vardır (kesinlikle katılıyorum, katılıyorum, katılmıyorum, kesinlikle katılmıyorum) ancak biz (tamamen kabul ediyorum, kabul ediyorum, kısmen katılıyorum, katılmıyorum, kesinlikle katılmıyorum) şeklinde beş nokta düzeltme anahtarının formülünü değiştirmeyi önerdik. Ayrıca (5, 4, 3, 2, 1) şeklindeki ağırlıkları taşımaktadır. Ardından, çalışmanın amacına ulaşmak ve ölçeğin kullanılmasını sağlamak için bir dizi bilimsel prosedür gerçekleştirdik.

Ölçeğin geçerliliği. Doğruluk, ölçeğin oluşturulmasında dikkate alınması gereken önemli özelliklerden biridir ve kurulduğu işlevi veya gerçekleştirilmesi gereken işlevi ne ölçüde üstlendiğine dair doğru bir standarttır (El-Neccar, 2010). Bu, ölçeği uygularken samimiyet göstergesi olduğunu doğrulamamız gerektiği anlamına gelir. Dolayısıyla, her iki ölçümün görünürdeki doğruluğu, psikoloji,

ölçme, değerlendirme ve futbol alanında bir grup uzman ve uzman grubuna iki standart sunarak elde edilmiştir. Formları topladıktan sonra uzmanların görüşleri gözden geçirildi ve ölçümlerin geçerliliğine oybirliğiyle karar verildiği bilindi. Direktifleri ve önerileri doğrultusunda, paragrafların ifadeleri değiştirilmiş, araştırmacı ölçeğin görünür geçerliliğini belirlemek için uzmanların%75 veya daha fazlasını kabul etmiştir (Bloom, 1983), uzmanların% 75'i veya daha fazla olduğu durumlarda, anlaşmaların oranının görünürdeki gerçeği sağladığına işaret ediyor.

Tablo 1.

Matematiksel Yaratımın Ölçüsünün Her Paragrafında Uzman Görüşlerinin Oranı

Paragraf Dizisi(sporcu ahlakı)	Uzmanlar			
	Kabul edenler	%	Kabul etmeyenler	%
1, 2, 3, 11, 4, 12, 13, 14, 29, 15, 30, 31, 38, 39, 42	8	100	0	0
5, 6, 16, 7, 17, 18, 22, 23, 24, 34, 25, 35, 40	7	87.5	1	12.5
8, 9, 19, 10, 20, 21, 26, 27, 28, 32, 33, 36, 37, 41	6	75	2	25

Tablo 1, küçük değişiklikleri olan herhangi bir paragrafı silmeden uzmanların spor oluşturma ölçütleri üzerinde mutabakata varmalarını göstermektedir.

Tablo 2.

Davranış Ölçütünün Her Paragrafında Uzman Anlaşmasının Oranı

Paragraf Dizisi (İdeal olmak)	Uzmanlar			
	Kabul edenler	%	Kabul etmeyenler	%
10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20	8	100	0	0
1, 2, 3, 4, 5	7	87.5	1	12.5
6, 7, 8, 9	6	75	2	25

Tablo 2, küçük değişiklikleri olan herhangi bir paragrafı silmeden uzlaşma ile belirlenen davranış standartlarının uzmanların mutabakatını göstermektedir.

Ölçeğin güvenilirliği. Stabilité, testin ölçüldüğü doğruluğun test edilmesi anlamına gelir (Allavi ve Rıdvan, 2008). Bu, aynı ölçeğin aynı kişilere aynı şekilde birkaç kez uygulandığı takdirde, her seferinde aynı sonucu almamız gerektiği anlamına gelir (Rıdvan, 2006). Stabilité, belirli bir amaç için bir testin seçilmesinde

ve kullanılmasında özellikle önemlidir, bu da testlerimizin sonuçlarına ne kadar güvenebileceğimizi gösterir (Ömer, 2010).

Her iki ölçümü de test etmek için bir kararlılık katsayısı bulmak amacıyla, araştırmacı, vize bölünmesi olan kararlılık katsayısını çıkarmak için bir yöntem seçtik. Bu şekilde, her testi ikiye bölerek kişi başına iki derece elde edebiliriz. Bireysel cevaplara ilk yarısını ve medeni cevapların ikinci yarısını kapsamaktadır ve bu yüzden bir bütün olarak test için sadece yarısının iç tutarlılık, olarak kabul edilir her bireyin ve bu iki derece (testin her yarısının derece) arasındaki bağlantıdan iki derece olsun (Allavi ve Rıdvan, 2008).

Birincisi var olan paragrafların puanlarının toplamını, ikincisi ise paragrafların göreceli puanlarının toplamını, en yaygın kullanım yöntemini ve iki eşit yarım elde etmek için en uygun olanı temsil etmektedir (Ebu Ala, 2011).

Stabilite katsayısı, iki test puanları arasındaki Pearson korelasyon katsayısı ile bulunmuştur. Ölçümün iki yarısı arasındaki korelasyon (matematiksel yaratım) (0.768) ve ölçü (ağır davranış) (0,724) idi. Testin her bir yarısının puanları arasındaki korelasyon, iç tutarlılıktır ve hepsi değil, toplam kararlılık katsayısını elde etmek için, Anastasi, 1976 ve 116'nın denklemi kullanılmıştır (0.866). Bu, standardın yüksek bir kararlılık (0.839) katsayısına sahip olduğunu gösterir.

Araştırmanın problem cümlesi. Futbol oynayan sporcular antrenman aşamasında ve maçlara fiilen katılımları sırasında birçok stres ve tehdit faktörüne maruz kalmaktadırlar. Bu nedenle, futbol oyuncusunun psikolojik istikrarı maçları kazanmada en önemli faktördür Bu istikrarın temelleri temel alan psikolojik ve planlı hazırlık ile tutarlı olması gerekir. Bilimsel ve modern sporlar ve duygu ve fanatizm oyunundaki oyuncularla nasıl başa çıkılacağına ve kendisinin zor durumuna nasıl etki edeceğimize dair etkili etkinin yaratılması, bu nedenle oyuncuların bir gerginlik ve psikolojik sakinlik hali yaratarak davranışlarını etkileyecektir. Oyuncular oyun sırasında yakalanır ve davranışları ağırdır.

Futbolcuların biriktirdiği psikolojik deneyimlerdeki çalışmaların eksikliği, araştırmacının bu deneyimleri anlaması ve incelemesi için önemli bir nedendir, özellikle turnuvaların genişliğinde beşinci futbol oyununa giden oryantasyondan sonra ve araştırmacının duygusal deneyimler için teorik çerçevesiyle oyuncular, bu deneyimlerin farklı fikirler doğurduğunu analiz ve sonuç çıkarma ve ekstrapolasyon

yoluyla, oyuncularla kişisel görüşmelerle sınırlı olduğunu belirten araştırmacı, bazı oyuncuların, özellikle doğrudan temasta olan kişilerle spor etiğine aykırı bir şekilde davrandığını belirtti. Onlarla birlikte, araştırmanın sorunu aşağıdaki soruları cevaplamaktır:

1. Futsal oyuncularının spor etiklik seviyesi nedir?
2. Futsal oyuncularının şiddetli davranışlarının boyutu nedir?
3. Futsal oyuncularının şiddetli davranışlarıyla spor etiklik düzeyinin bir ilişkisi var mı?

Araştırma Verilerinin İstatistiksel Analizi

Spss ve Excel, aşağıdaki istatistiksel işlemleri hesaplamak için kullanıldı:

1. Aritmetik ortalama.
2. Standart sapma.
3. Ortalama tatmin edici.
4. Yüzdelik oran.
5. Pearson korelasyon katsayısı.
6. Yarıya bölme güvenilirliği.

Ölçeklerle elde edilen veriler öncelikle bilgisayar ortamına aktarıldı, daha sonra da SPSS 22.0 istatistik paket programı kullanılarak hesaplamalar yapılmıştır. Verilerin analizinde aritmetik ortalama, standart sapma, gruplar arasındaki farklılık analizinde Independent samples t-test, İki değişken arasındaki ilişkinin belirlenmesi için Pearson (rs) korelasyon testi kullanıldı.

Araştırmanın Sınırlılıkları

- Araştırma 2019 yılında Kuzey Irak'da da bulunan Kerkük, Hawler, Dohuk, Süleymaniye illerinden 80 kadın, 80 erkek futsalcı ve 80 kadın ve 80 erkek spor yapmayanlar olmak üzere toplam 320 bireyin katılımı ile sınırlıdır.
- Araştırmada öğrencilerin matematik yaratım ölçütünü belirlemek için Abdel-Masih tarafından geliştirilen 42 soruluk bir anket uygulanmıştır. Sporda idealistlik ikinci değişken içinde Alwan tarafından geliştirilen 20 soruluk anket uygulanarak veriler toplanmıştır.

Bölüm 3

Bulgular

Tablo 3.

Araştırmaya Katılan Kadın Futbolcuların Spor Ahlakı ile İdealistlik Arasındaki korelasyon katsayı sonucunu ve aritmetik ortalama ile standart sapma değerlerini sunmaktadır

İstatistikseller	Aritmetik ortalama	Standart sapma	Hesaplanan (r) değeri	Tablo (r) değeri	P
Spor ahlakı	148.911	8.334	0. 51	0.217	0.000*
İdealistlik	78.612	4.199			

Tablo 3'te araştırmaya katılan kadın oyuncuların anket sonuçlarına göre spor ahlakında aritmetik ortalama (148.911), standart sapma (8.334) değeri bulunmuştur. İdealistlik'te ise aritmetik ortalama (78.612), standart sapma (4.199) değeri bulunmuştur. Spor ahlakı ve idealist değişkenleri arasında (0. 51)ile orta düzeyde anlamlı bir Korelasyon bulunmuştur.

Tablo 4.

Araştırmaya Katılan Erkek Futbolcuların Spor Ahlakı ile İdealistlik Arasındaki Korelasyon Katsayı Sonucunu ve Aritmetik Ortalama ile Standart Sapma Değerlerini Sunmaktadır

İstatistikseller	Aritmetik ortalama	Standart sapma	Hesaplanan (r) değeri	Tablo (r) değeri	P
Spor ahlakı	154.087	8.138	0. 41	0.217	0.000*
İdealistlik	80.487	3.621			

Tablo 4'te araştırmaya katılan erkek oyuncuların anket sonuçlarına göre spor ahlakında aritmetik ortalama (154.087), standart sapma (8.138) olarak değer bulunmuştur. İdealistlik'te ise aritmetik ortalama (80.487), standart sapma (3.621) değer bulunmuştur. Spor ahlakı ve idealist değişkenleri arasında (0. 41) ile düşük ama aynı zamanda anlamlı bir Korelasyon bulunmuştur.

Tablo 5.

Cinsiyete Göre Futsalcıların Spor Ahlakı ve İdealistlik Değişkenlerinin Karşılaştırılması

Değişken	Cinsiyet	n	Ort	Ss	T	P
Spor ahlakı	Kadın	80	148.91	8.33	4.06	0.000*
	Erkek	80	154.08	8.14		
İdealistlik	Kadın	80	78.61	4.2	3.02	0.003*
	Erkek	80	80.48	3.62		

Spor ahlakı ve idealistlik değişkenlerinde futsal oynayan kadın ve erkeklere göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla Independent T-testi uygulanmıştır.

Tablo 5'te gösterilen t-test sonuçlarına göre spor ahlakı ve idealistlik değişkenlerinde futsalcılarda iki cinsiyet arasında erkekler lehine istatistiksel açıdan anlamlı farklılıklar bulunmuştur ($p > 0.05$). Spor ahlakında erkeklerin puan ortalaması (ort = 154.08 Ss = 8.14) kadınların puan ortalaması (ort = 148.91 Ss = 8.33) yüksek olduğu görülmüştür. Yine idealistlikte erkeklerin puan ortalamasının (ort = 80.48 Ss = 3.62) kadınların puan ortalamasından (ort = 78.61 Ss = 4.2) yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 6.

Cinsiyete Göre Spor Yapmayan Bireylerin Spor Ahlakı ve İdealistlik Değişkenlerinin Karşılaştırılması

Değişken	Cinsiyet	n	Ort	Ss	T	P
Spor ahlakı	Kadın	80	142.47	10.13	0.34	0.73
	Erkek	80	143.02	10.12		
İdealistlik	Kadın	80	74.78	5.41	1.12	0.26
	Erkek	80	75.75	5.43		

Tablo 6 da gösterilen t-test sonuçlarına göre spor ahlakı ve idealistlik değişkenlerinde spor yapmayan bireylerde iki cinsiyet arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılıklar bulunamamıştır ($p \leq 0.05$). Spor ahlakında p değeri (0.73) idealistlikte ise (0.26) ile (0.05) ten daha yüksek olduğu için anlamlı düzeye ulaşamamıştır.

Tablo 7.

Futsal Oynayan ve Spor Yapmayan Kadınlar Arasında Spor Ahlakı ve İdealistlik Değişkenlerinin Karşılaştırılması

Değişken	Spor durumu	n	Ort	Ss	T	P
Spor ahlakı	Futsalcı Kadın	80	148.91	8.33	4.31	0.000*
	Spor yapmayan kadın	80	142.47	10.13		
İdealistlik	Futsalcı Kadın	80	78.61	4.2	4.99	0.000*
	Spor yapmayan kadın	80	74.78	5.41		

Spor ahlakı ve idealistlik değişkenlerinde futsal oynayan kadın ve spor yapmayan kadınlara göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla Independent T-testi uygulanmıştır.

Tablo 7 de gösterilen sonuçlara göre futsal oynayan ve spor yapmayan kadınlar karşılaştırıldığında spor ahlakı ve idealistlikte anlamlı farklılık olduğu gözlenmiştir ($p \leq 0.05$). Spor ahlakında futsal oynayan kadınların puan ortalamasının (ort = 148.91 Ss = 8.33) spor yapmayan kadınların puan ortalamasından (ort = 142.47 Ss = 10.13) yüksek olduğu görülmüştür. Yine idealistlikte futsalcı kadınların puan ortalamasının (ort = 78.61 Ss = 4.2) spor yapmayan kadınların puan ortalamasından (ort = 74.78 Ss = 5.41) yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 8.

Futsal oynayan ve spor yapmayan erkekler arasında spor ahlakı ve idealistlik değişkenlerinin karşılaştırılması

Değişken	Spor durumu	n	Ort	Ss	T	P
Spor ahlakı	Futsalcı erkek	80	154.08	8.14	7.615	0.000*
	Spor yapmayan erkek	80	143.02	10.12		
İdealistlik	Futsalcı erkek	80	80.48	3.62	6.49	0.000*
	Spor yapmayan erkek	80	75.75	5.43		

Tablo 8'de gösterilen sonuçlara göre futsal oynayan ve spor yapmayan erkekler karşılaştırıldığında spor ahlakı ve idealistlikte farklılık anlamlı düzeyde olduğu gözlemlenmiştir ($p \leq 0.05$). Spor ahlakında futsal oynayan erkeklerin puan ortalamasının (ort= 154.08 Ss = 8.14) spor yapmayan erkeklerin puan

ortalamasından (ort= 143.02 Ss = 10.12) yüksek olduğu görülmüştür. Yine idealistlikte futsalcı erkeklerin puan ortalamasının (ort = 80.48 Ss = 3.62) spor yapmayan erkeklerin puan ortalamasından (ort = 75.75 Ss = 5.43) yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Bölüm 4

Tartışma ve Sonuç

Bu çalışmada Kuzey Irak İller arası futsal liginde oynayan kadın ve erkek oyuncularının ile spor yapmayan kadın ve erkek grubunun spor ahlakı ve idealistlik seviyesini belirlemek amacıyla iki grup arasında anket yöntemine dayalı veriler alınmıştır.

Araştırmaya katılan iki grup arasında kadın oyuncuların anket sonuçlarına göre spor ahlakında aritmetik ortalama (148.911) ile (8.334) standart sapma değeri bulunmuştur. İdealistlik'te ise aritmetik ortalama (78.612) ile 4.199) standart sapma değeri bulunmuştur. Spor ahlakı ve idealist değişkenleri arasında (0. 51) ile orta düzeyde anlamlı bir kolerasyon bulunmuştur.

Araştırmaya katılan erkek oyuncuların anket sonuçlarına göre spor ahlakında aritmetik ortalama (154.087) ile (8.138) standart sapma değeri bulunmuştur. İdealistlik'te ise aritmetik ortalama (80.487) ile (3.621) standart sapma değeri bulunmuştur. Spor ahlakı ve idealist değişkenleri arasında (0. 41) ile düşük ama aynı zamanda anlamlı bir Korelasyon bulunmuştur.

Spor ahlakı ve idealistlik değişkenlerinde futsal oynayan kadın ve erkeklere göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla Independent T-testi uygulanmıştır. T-test sonuçlarına göre spor ahlakı ve idealistlik değişkenlerinde futsalcılarda iki cinsiyet arasında erkeler lehine istatistiksel açıdan anlamlı farklılıklar bulunmuştur ($p \leq 0.05$). Spor ahlakında erkeklerin puan ortalamasının (ort = 154.08 Ss = 8.14) kadınların puan ortalamasından (ort = 148.91 Ss = 8.33) yüksek olduğu görülmüştür. Yine İdealistlikte erkeklerin puan ortalamasının (ort = 80.48 Ss = 3.62) kadınların puan ortalamasından (ort = 78.61 Ss = 4.2) yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Cinsiyete göre spor yapmayan bireylerin spor ahlakı ve idealistlik değişkenlerinin karşılaştırılmasına baktığımızda t-test sonuçlarına göre spor ahlakı ve idealistlik değişkenlerinde spor yapmayan bireylerde iki cinsiyet arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılıklar bulunamamıştır ($p \leq 0.05$). Spor ahlakında p değeri (0.73) idealistlikte ise (0.26) ile (0.05) ten daha yüksek olduğu için anlamlı düzeye ulaşamamıştır.

Çalışmamızda futsal oynayan ve hiç spor yapmayan kadınlar arasında spor ahlakı ve idealistlik değişkenlerinin karşılaştırılmasına baktığımız zaman Spor ahlakı ve idealistlik değişkenlerinde futsal oynayan kadın ve spor yapmayan kadınlara göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla Independent T-testi sonuçları karşılaştırıldığı zaman futsal oynayan ve spor yapmayan kadınlar karşılaştırıldığında spor ahlakı ve idealistlikte anlamlı farklılık olduğu gözlenmiştir ($p \leq 0.05$). Spor ahlakında futsal oynayan kadınların puan ortalamasının (ort= 148.91, Ss = 8.33) spor yapmayan kadınların puan ortalamasından (ort= 142.47, Ss = 10.13) yüksek olduğu görülmüştür. Yine İdealistlikte futsalcı kadınların puan ortalamasının (ort = 78.61 Ss = 4.2) spor yapmayan kadınların puan ortalamasından (ort = 74.78 Ss = 5.41) yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Futsal oynayan ve hiç spor yapmayan erkekler arasında spor ahlakı ve idealistlik değişkenlerinin karşılaştırılması sonuçlarına göre futsal oynayan ve spor yapmayan erkekler karşılaştırıldığında spor ahlakı ve idealistlikte farklılık anlamlı düzeyde olduğu gözlemlenmiştir ($p \leq 0.05$). Spor ahlakında futsal oynayan erkeklerin puan ortalamasının (ort = 154.08 Ss = 8.14) spor yapmayan erkeklerin puan ortalamasından (ort = 143.02 Ss = 10.12) yüksek olduğu görülmüştür. Yine İdealistlikte futsalcı erkeklerin puan ortalamasının (ort = 80.48 Ss = 3.62) spor yapmayan erkeklerin puan ortalamasından (ort = 75.75 Ss = 5.43) yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmanın sonuçlarına göre şu çıkarımlara varılabilir:

1. Spor ahlakı ve idealistlik değişkenleri arasında orta düzeyde anlamlı bir korelasyon bulunmuştur.

2. Spor ahlakı ve idealistlik değişkenlerinde futsalcılarda iki cinsiyet arasında erkeler lehine istatistiksel açıdan anlamlı farklılıklar bulunmuştur.

3. Spor ahlakı ve idealistlik değişkenlerinde spor yapmayan bireylerde iki cinsiyet arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılıklar bulunmamıştır.

Bölüm 5

Öneriler

- 1- Diğer spor faaliyetlerinde kadın sporcular üzerinde bir çalışma yapılması.
- 2- Futbolcular ve spor etiği ve davranışları dahil olmak üzere diğer spor etkinlikleri arasında karşılaştırmalı bir çalışma yapılması.
- 3- Sporun yaratılması ve psikolojik stres, benlik kaygısı, pozitif tedavi, özyönetim, pozitif düşünme, kendini kontrol etme gibi diğer değişkenlerle olan ilişkisine dair benzer bir çalışma yürütmek.
- 4- Spor bilincinin ve futbolda sorun teşkil eden oyuncuların davranışlarının nasıl düzeltileceği konusunda eğitmenler için eğitim kursları vermek.

Kaynaklar

- Abdulmesih, R, M. (2015). *El-hulukur-riyâdî ve alâketuhbi't-takdîri'z-zât ve sulûki't tenâfusîledâ lâibî'l-elâbi'l-cemâiyye fî câmieti'l-mavsîl*, Eğitim Fakültesi Spor Bölümü, Musul Üniversitesi: Yüksek lisans tezi.
- Açıkada C., Ergen E. (1990). *Bilim ve spor*. Ankara: Tek Ofset Matbaacılık.
- Akçakaya, İ. (2009). *Trakya Üniversitesi futbol, atletizm ve basketbol takımlarındaki sporcuların bazı motorik ve antropometrik özelliklerinin karşılaştırılması*, Trakya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü: Yüksek lisans tezi.
- Akgün, N. (1993). *Egzersiz fizyolojisi*, Ankara: GSGM. Yayınları.
- Allâvî, M, H. ve Rıdvân, M, N. (2008). *El-Kiyâsve't-Takvîmfi't-Terbiyeti'r-Riyâdiyye ve İlmi'n-Nefsi'r-Riyâdî*, 1. Baskı, Kahire: Dâru'l-Fikri'l-Arabî.
- Allâvî, M, H.(1998). *Saykûlûciyetu'l-'Udvân ve'l-'Unffi'r-Riyâde*, 1. Baskı, Kahire: Merkezi'l-Kitâbli'n-Neşr.
- Anna Britannica. (1988). *Dünya almanlığı*, İstanbul: Ana Yayıncılık A. Ş.
- Arıkan, E. (2010). *Basketbolda şut yüzdesine etki eden bazı faktörlerin incelenmesi*, Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yüksek lisans tezi.
- Başer E. (1998). *Uygulamalı Spor Psikolojisi*. Dokuzuncu baskı, Ankara: Bağırhan Yayınevi.
- Başkaya, G. (2016). *Kadın futbolcular ile futsalcıların bazı fizyolojik ve motorik özelliklerinin karşılaştırılması*. Dumlupınar Üniversitesi. Yüksek lisans tezi.
- Birelli S. , Cole, C. L. (1994). *Women, sport and culture*, Human Kinetics. U. S. A: Champaign.
- Bloom, Benjamin. S. (1983). *Taxonomy of education- nalojectives book*, London: Canitivedomuin.
- Çetin, F.D. Gümüş, B. Özbudak, B. Gümüş (2006). *Aydınlatma özelliklerinin ergonomik açıdan değerlendirilmesi*, Dicle Üniversitesi: Yüksek lisans tezi.
- Durusoy, F. (1991). 'Spor ahlakı ve doping sorunu,' *Spor ahlakı ve spor felsefesine yeni yaklaşımlar sempozyumu*, İstanbul.
- Ebû 'Alâ, R.M. (2011). *Menâhici'l-Bahs fi'l-'Ulûmi'n-Nefsiyyeve't-Terbeviyye*, 7. Baskı, Kahire, Mısır: Dâru'n-Neşri'l-Câmiaat.
- El-Heykânî, A.S.C. (2008). *El-Uslûbu'l-Kiyâdîli'Muderribî Kuretu'l-Kadem ve Alâketuhbis 'Slûki'l-Câzimve'l-Udvâniyyeledâ Lâibîhim*, Mecelltu 'Ulumi't-Terbiyeti'r-Riyâdiyye, 9. Sayı, el-Mecelletu'l-Evvel.

- El-Meani, A.İ. (2012). *Esâlibu'l-Bahsi'l-İlmiyyive'l-İhsâ*, Amman, Ürdün: Dâru'l-Mesir li'n-Neşrve't-Tevzî.
- El-Neccâr, N.C.S. (2010). *El-Kıyâsve't-Takvîmmaa Tatbîkâti Bermecet Spss*, Amman, Ürdün: Dâru'l-Hâmid li'n-Neşrve't-Tevzî: Yüksek lisans tezi.
- El-Neimî, H.S.R. (2000). *Eseru Bernâmec Cemi fî Hafdi'l-İktiâb ve Tenmiyeti'd-Dabti'z-Zât ve Slûki'l-Musâ'adelde'l-Ahdâsi'l-Cânibeynfi'l-Urdun*, Bağdat Üniversitesi, Eğitim Fakültesi: Yayınlanmamış doktora tezi.
- El-Qarnî, H.M. (1995). *Be'du Muteheyyirâti'l-Bîeti'l-Murtebiteti bi'l-'Udvânledâ Lâibî el-Hûkî*, Mısır Hilvan Üniversitesi, Herem Eğitim Fakültesi: Yayınlanmamış yüksek lisans tezi.
- El-Semmâk, M.E. (2009). *Turuku'l-Bahsi'l-İlmiyyibeyne'n-Nazariyyeve't-Tatbîk*. 1. Baskı, Irak: Dâru'l-İbni'l-Esîr, Musul Üniversitesi.
- Erbaş, M.K. (2005). *Üst düzey basketbolcularda durumluk kaygı düzeyleri ve performans ilişkisi*, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Yüksek lisans tezi.
- Erdem, S. (2007). *Aydınlatma mühendisliğine ileri yöntemlerle çözüm teknikleri*, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü: Yüksek lisans tezi.
- Erdoğan, İ. (2008). Futbol ve futbolu inceleme üzerine, *İletişim ve Kuram Araştırma Dergisi*, Sayı 26. 1-58.
- Fredrickson, B, L. Losada, M, F. (2005.). Positive affect and the complex dynamics of human flourishing. *American Psychologist*, vol 60(7), 678-686.
- Futsal Akademi. (2014). *Futsal oyunu*, <http://www.tff.org/Default.aspx?pagelid=455>. Erişim tarihi: 13.06.2019.
- Futsal Akademi. (2015). *Futsal oyunu*, <http://www.futsalakademi.com/#!dnya-tarihic1ix6>, Erişim tarihi: 5 Temmuz 2019.
- Futsal Akademi. (2015). *Sporda performans* <http://www.futsalakademi.com/#!avrupa-tarihi/cp2n>, Erişim tarihi: 5 Temmuz 2019.
- Göral, K. (2014). Futsal oyuncularını ve futbolcularda sprint sürati, anaerobik güç ve dikey sıçrama ilişkisinin incelenmesi, *Akademik Bakış Dergisi*, Sayı:40.
- Güler, Ç. (1997). *Ergonomiye giriş*, Ankara: Çevre Sağlığı Temel Kaynak Dizini No:45.
- Hançerlioğlu, O. (1975). *Felsefe sözlüğü*. İstanbul: Remzi Kitapevi, 1975, s. 317.
- Kandemir, Y.M. (1979). *Örneklerle islam ahlakı*. İstanbul: Nesil Yayınları, 26.
- Koruç, Z., Ergen, E. (1992). *Spor psikolojisine giriş*. Ankara: Spor Hekimliği'nde, TTB Merkez Konseyi Spor Hekimliği Kolo Yayın No. 1, s.96-100.

- Mahcûb, V. (2002). *El-Behsu'l-İlmî ve menâhicuh*. Kahire: Mudiriyetu Dâru'l-Kutubili'n-Neşve't-Tevzî.
- McPherson B.D. Curtis, J.E. , Loy, J.W. (1989). *The Social Sgnificance of Sport, Human Kinetics*, ABD: Champaign, 227-228-233.
- Ocak, Y. Buğdaycı, S. (2012). *Futsal (salon futbolu)*. İstanbul: Bedray Yayıncılık.
- Ömer, M. (2010). *El-Kiyâsu'n-Nefsîve't-Terbevî*. Amman, Ürdün: Dâru'l-Mesir li'n-Neşve't-Tevzî.
- Özbaydar S. (1983). *İnsan davranışının sınırları ve spor psikolojisi*. İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi.
- Özenç, S. Güler, Ö. (2009). Kapalı spor salonlarının aydınlatma verimliliği bakımından incelenmesi. *V. Ulusal Aydınlatma Sempozyumu*, 7-10 Mayıs 2009, İzmir.
- Pazarlı, O. (1980). *İslamda ahlak*. İstanbul: Remzi Kitapevi, S. 23.
- Rıdvân, M.N. (2006). *El-Madhalile'l-Kiyâsî't-Terbiyeti'l-Bedeniyyeve'r-Riyâdiyye*, Amman, Ürdün: Merkezi Yayınevi.
- Şahhâte, H. (2003). *Mu'cem Mustalahâtî't-Terbeviyye ve'n-Nefsiyye, ed-Dâru'l-Misriyye el-Lunâniyye*. Kahire, Mısır: Lübnan Yayınevi.
- Tiryaki Ş. (2000). *Spor psikolojisi*. Ankara: Eylül Kitap ve Yayınevi.
- Topyaka, İ. (2013). *Futbolda altyapı eğitimi ve motorik özelliklerin gelişiminde kritik yaşlar*. Erişim:[http://topkayaismail.blogspot.com.tr/2013/04/motorik-ozelliklerin-gelisiminde-kritik_13.html]. Erişim tarihi: 13.08.2019.
- Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi, (TMOK). (1988). *Olimpik hareket*. İstanbul: Hürriyet Gazetesi Matbaası, s. 81.
- Uluslararası Futbol Federasyonları Birliği, (FIFA). (2014). *Futsal oyun kuralları*, www.FIFA.com. Erişim tarihi: 6 Temmuz 2019.
- Zhao, F. Manchaiah, V.K. French, D. Price, S.M. (2010). Music exposure and hearing disorders an overview, University of Bristol. *Centre for Hearing and Balance Studies*. 49(1): 54-64.

Ekler

EK-A: Matematiksel yaratım ölçüsü (Sporda ahlak anketi)

No	AHLAK	Tamamen Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
1	Ahlak dışı bir davranış sergilediği zaman arkadaşşıma nasihat ederim				
2	Sergilediğim bir davranıştan dolayı rakibim rahatsızlık duydu ise hemen özür dilerim				
2	İyi ahlak sahibi olan antrenöre saygı duyar ve örnek alırım				
4	Hakemler hatalı karar verdiklerinde onlarla dalga geçerim				
5	Rakip taraftarın küfürlerini duyduğumda duymazlıktan gelirim				
6	Arkadaşım bana karşı bir hata yaptı ğında benden özür dilemeden ilk adımı atmam				
7	Rakibim bilerek bana vurursa ahlakımın daha iyi olduğunu göstermek için karşılık vermem				
8	Maçın başlamasından az zaman sonar beni değiştirmeye çalışan teknik direktöre kızarım				
9	Takımına fayda sağlamak için hakem önünde sakatlığımı abartırım				
10	Taraflardan ahlak dışı davranıştan dolayı rahatsızlık duyduğumda karşılık veririm				
11	Takım arkadaşlarıma iyi davranırım				
12	Rakip oyuncunun rahat oynamaması için ona karşı sert oynuyorum				
13	Antrenörümün yaşça benden büyük olması nedeni ile onun kötü davranışlar Kabul ediyorum				
14	Hakemin meşgul olduğu anlarda rakip oyunculara karşı sert oynuyorum				
15	Maça gelen kültürlü seyircilerin maç sonucunu önemsemediğini düşünüyorum				
16	İyi ahlak sahibi olan kişilerin arkadaşları tarafından sevildiğini düşünüyorum				
17	Antrenörüm tarafında bana verilen her görevi yani rakip oyuncuyu sakatlamak dahi olsa da yerine getiriyorum				
18	Takım için yanlış kadroyu söyleyen antrenörümle dalga geçiyorum				
19	Adil olmayan hakemlerin, hakaret ve kötü sözleri hak etiklerini düşünüyorum				

20	Taraftar bana karşı ahlak dışı sözler söylediğinde karşılık olarak onları etkileyecek hareketler yaparım				
21	İyi ahlak sahibi olan takım arkadaşlarımı yakın arkadaşım yaparım				
22	Rakip oyuncunun tehlikesini durduramadığımda onun canını acıtmaya çalışırım				
23	Herkese karşı kibirli olan antrenöre saygı duyarım				
24	İyi ahlaklı oyuncuların hakemlerin maçı yönetmesinde kolaylık sağladığını düşünüyorum				
25	Seyirci tarafından bana her ne kadar hakaret gelsede yinede iyi ahlak sergileyip onları alkışlayıp sergilerimi sunarım				
26	Arkadaşlarımın kötü ahlakı hoşuma gidiyor				
27	Bir rakip oyuncu sakatlandığı anda maçın durması için topu dışarı atarım				
28	İlk beşe beni almadığında antrenörden nefret ederim				
29	Hakemlerin kararları hoşuma gitmediğinde arkadaşlarımı etkilemeye çalışırım				
30	Beni etkileyen taraftar karşı şiddet kullanmaya hazırım				
31	Spor hayatında iyi arkadaşlık kişiliğimi etkiler				
32	Sahada rakip takım oyuncularına fairplay çerçevesinde davranırım				
33	Yüksek lisans (master_doktora) sahibi olmayan antrenörün saygıyı hak etmediğini düşünüyorum				
34	Yapmadığım bir suç için beni cezalandıran hakemden nefret ederim				
35	Rakip takımı en büyük şekilde rahatsız etsin diye taraftarı etkilemeye çalışırım				
36	Takım oyuncuları arasında karşılıklı saygı olması gerektiğini düşünüyorum				
37	Rakip oyuncuları bilerek bedensel ve sözel olarak acıtırım				
38	Kısa boylu veya uzun olan hakemleri küçümserim				
39	Taraftar bana nasıl davranırsa bende onlara aynı şekilde davranırım				
40	Takım kaptanının iyi ahlak ve sahada tecrübe sahibi olması gerektiğini düşünüyorum				
41	Rakip takım oyuncularına kötü davranmaya çalışırım				
42	Gol kaçırdığımda takım arkadaşşıma bağırırım				

EK-B:Şiddetli davranış ölçeği (Sporda idealistlik anketi)

NO	IDEALİSTLİK	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
1	Mağlup olunca şiddet ile mücadeleye devam ediyorum					
2	Sert oynayan rakipten uzak durmaya çalışıyorum					
3	Takım arkadaşlarım benim sert oyundan kaçınmadığımı düşünüyorlar					
4	Hücum yapmak için en iyi yol defanstır					
5	Maçta sert oynayan rakip oyuncudan kaçırım					
6	Mücadele sırasında kötü bir durumla karşılaşıncaya kolay kolay teslim olmuyorum					
7	Performansı yüksek olan rakip ile mücadeleye girmeyi seviyorum					
8	Sert oynayan rakip beni korkutuyor					
9	Oyunda kötü bir durum olursa herşeyimi vermeye çalışıyorum					
10	Eğer büyük bir fark ile yenilsek bile kolay kolay teslim olmuyorum					
11	Takım arkadaşlarım benim sakın olduğumu düşünüyorlar					
12	Sert oynayan oyuncudan korkmuyorum					
13	Rakip ile mücadeleye girmemeye çalışıyorum sakatlanmaktan korktuğum için					
14	Defans yapmak için en iyi yol hücumdur					
15	Arkadaşlarım benim erkek gibi oynadığımı söylüyorlar					
16	Rakibim benim yüzümden sakatlansa çok üzülüyorum					
17	Şiddetli mücadele eden ve sert oynayan takımlara karşı oynamayı tercih etmiyorum					
18	Maçta savunma oyunundan daha çok hücum oyununu seviyorum					
19	Maçta mağlup olduğum vakitlerde bile elimden gelen en iyi şekilde mücadele ediyorum					
20	Arkadaşlarımın arasında çoğunlukla iyi ve temiz oyun oynadığım söyleniyor					

YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimler Enstitüsü

LİSANSÜSTÜ TEZ ORJİNALLİK RAPORU

YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimler Enstitüsü

25.10.2019

Tez Başlığı / Konusu

FUTSAL OYNAYAN OYUNCULARIN SPOR AHLAKI VE
İDEALİST OLMALARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN
ARAŞTIRILMASI

Yukarıda başlığı/konusu belirlenen tez çalışmamın Kapak sayfası, Giriş, Ana bölümler ve Sonuç bölümlerinden oluşan toplam 51 sayfalık kısmına ilişkin, 25.10.2019 tarihinde şahsım/tez danışmanım tarafından Turnitin...intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtreleme uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezimin benzerlik oranı % 18 (Onsekiz) dir.

Uygulanan Filtreler Aşağıda Verilmiştir:

- Kabul ve onay sayfası hariç,
- Teşekkür hariç,
- İçindekiler hariç,
- Simge ve kısaltmalar hariç,
- Gereç ve yöntemler hariç,
- Kaynakça hariç,
- Alıntılar hariç,
- Tezden çıkan yayınlar hariç,
- 7 kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç (Limit match size to 7 words)

Yüzüncü Yıl Üniversitesi Lisansüstü Tez Orijinallik Raporu Alınması ve Kullanılmasına İlişkin Yönergeyi İnceledim ve bu yönergede belirtilen azami benzerlik oranlarına göre tez çalışmamın herhangi bir intihal içemediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini bilgilerinize arz ederim.

25.10.2019
Bewar Salim Saado
Adı, Soyadı İmza

Adı Soyadı : Bewar Salim Saado
Öğrenci No : 159403012
Anabilim Dalı : Beden Eğitimi ve Spor ABD
Programı :
Statüsü : Y. Lisans Doktora

DANIŞMAN
Doç. Öğr. İ. Z. Arslan
25.10.2019

ENSTİTÜ ONAYI
UYGUNDUR
31.10.2019
Server
Enstitü Sekreteri